د کتاب ځانګړني:

❖ کتاب نوم :: **د ډېوې رڼا ته** (شاعري)

❖ ویناوال :: محمد نادر دانش

❖ اړیکي :: ۰۷۰۷۸۰۹۵۰۱

❖ برېښنالیک :: nadir.danish@gmail.com

❖ خپرندوی :: **یار خپرندویه ټولنه**

❖ ننګرهار_ افغانستان

❖ ۰۷۷۳۹۳۴۴۵۹

❖ yar_pub@yahoo.com

❖ کمپوز :: ویناوال

❖ پښتۍ او ډېزاین :: رحمن الله بهير

❖ چاپشمېر :: ۱۰۰۰ (یو زر)

❖ چاپ وار :: لومړی

❖ چاپ کال :: ۱۳۹۱ المریز

❖ خپرنیز لړ :: ۴ (څلور)

ترلاسه کولو ځای: یار کتابپلورنځی، اسحاقزی مارکیټ لاندنی پوړ جلال اباد ۰۷۷۳۵۳۴۷۰۳

چاپ حقوق يې له خپرندويه ټولني سره خوندي دي.

Ketabton.com

ړناته

لومړۍ شعري ټولګه

محمد نادردانش

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

ډالۍ

هغو ته؛ چې تر پښو لاندې يې جنت دی.

هغو ته؛ چې زه يې د انساني ژوند په اصولو وپوهولم.

خپلې خوږې مور او د قدر وړ پلار ته مې!!

دانش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپرندويې ټولنې يادښت

د پښتو کتابونو د چاپ او خپرېدا لپاره ګڼ شمېر خپرندويه ټولنې شتون لري او هره مياشت په لسګونو کتابونه چاپ او خپرېږي؛ خو په دې ګڼ شمېر کتابونو کې بيا هم د شاعرۍ کتابونه خپل د پامور ځاى نه لري. لاملونه به نور هم لري؛ خو يو لامل يې د خپرندويو ټولنو لپاره د خرڅلاو مسئله هم کېداى شي، چې اوسمهال پر هر ډول شعري ټولګې باندې څوک پيسې نه ورکوي.

خو زموږ په ځوانو شاعرانو کې ځينې شاعران داسې دي چې که د خپل زړه د درد خبره هم کوي؛ نو په نوي انداز يې کوي او داسې يې کوي چې خپل لوستونکي ته په کې يو پيغام ورکړي. د دې ډول شاعرانو شعرونه ډېر مينه وال لري او خلک يې د کتاب په بڼه پېرېدلو نه پښېمانه کېږي. په دې ځوانو او نوښتګرو شاعرانو کې يو ياد نوم هم محمد نادر دانش دى.

ښاغلى دانش له ډېر پخوا راهيسې په دمه دمه شاعري کوي؛ خو ښه يې کوي.

يار خپرندويه ټولنه د ښاغلي دانش لومړۍ شعري ټولګه (د ډيوې رڼا ته) په دې يار خپروي چې په لوى ننګرهار کې يې پر شاعرۍ خوره مرموزه خاموشي ماته کړې اوسي. يار خپرندويه ټولنې تر دې دمخه هم يو شمېر کتابونه خپاره کړي دي او ژمنه ده چې له خپل توان سره سم به د خپلو درنو ليکوالو او شاعرانو غوره کتابونه تاسې ته وړاندې کوي. راځئ چې اوس د ښاغلي دانش (د ډيوې رڼا ته) کېنو.

درنښت

يار خپرندويه ټولنه_جلالکوټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو شیبې د ډیوې له یوه اور کې سره

نومیالی عارف شاعر ارواښاد طاهر ((کلاچوي)) وايي:

د ډیوې په اور کې حسن وي طاهره!
ګڼې هسې اور نه تښتي پروانه هم

خبره د ښکلا او د حساس طبیعت ده او دا یوائې د شاعر په برخه رسېدلې ده. ستر عالم مولنا ابوالکلام ازاد رح وايي، چې د انسان تصور له قهریه صفاتو ځکه پیل شویدی چې د کایناتو فطرت د تعمیر او تخریب په پرده پټ دی. د ودانۍ د ښکلا لیدلو له پاره د پوهې او بصیرت یو لرې لیدونکی نظر مطلوب دی؛ خو څرنګه چې بشري فکر لا ماشوم دی، نو سترګو یې تر اوسه دغسې ځواک نه دی پیدا کړی. په دنیا کې د هر شي غوندې د هر فعل څرنګوالی خپل طرز او مزاج لري، وداني (تعمیر) یو داسې حالت دی چې تګلاره یې سر تاسري سکون او چوپتیا ده، خو تخریب داسې پېښه ده، چې یون یې یو بشپړ ښورښ، وېره او وراني ده. د تعمیر ایجاد نظم، جمع و ترتیب دی، خو د تخریب سلب، ګډوډي او اختلال وي.

د یوې مانۍ د جوړېدا پر وخت کوم شور نه محسوسیږي، خو غورځېدل یې د یوې چاودنې او انفجار په ډول وي، د دې حالت فطري پایله دا وي، چې حیواني طبعیت له سلبي کړنو سمدستي اغېزمن کیږي، خو ښکلا یو ځل په مشاهده کې نه راځي او وخت غواړي. دا خو د ښکلا فلسفې ته ورته شاعرانه څېړنه وه، خو صوفیان بیا تر دې وړاندې تللي، هغوی دغه بلوغ هغه وخت بشپړ ګڼي چې د ملک افراد ملکوت او د ملکوت هغه جبروت ته ورسي.

په هر صورت موخه مو دا وه چې ښکلا پېژندنه یوه زړه چاودون ته اړتیا لري او شعر چې له ښکلا جوړ دی، یو ځل خپل ادراک ته راوستل او پرې سمدستي پرېکړه کول به له فن او هنر سره جفا وي.

ښاغلی دانش د ځوانو شاعرانو تر منځه هغه ویناوال دی چې د ښکلا له ډیوې یې ډېر طوافونه کړي او بیا یې چې خپلې مشاهدې ته راوستې، نو یو ښکلی او له روایت سره سم اظهار یې ورکړیدی.

له روایت نه مطلب هغه پښتني تهذیب دی، چې د اسلام له مقدس دین سره دومره ګډ شوی، چې اوس یې هر شیطان په بېلښت کې پاتې راغلی دی او که د فن خبره هم وي، خو خپل ارزښتونه له لاسه نه شي ورکولی:

لرې کړه جامونه ساقي زهر دې شي نه یې څښم
ما په محبت کې د ایمان لاره نیولې ده

ښکلا په مشاهده کې راوستل اسانه خبره او د هر چا د وس نه پوره نه ده. ماشومان هم پدې تکل وي، چې د لمر وړانګې راونیسي. زمونږ کلاسیک شاعر دغې ناممکن ((ممکن)) ته داسې نغوته کړې، چې:

د هلک په دود په لاس کې قمر نیسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو ښاغلی دانش د ښکلا په تجلیَ نه بسیا کېږي، یو څه وړاندې ځي، عمق او تل ته ورښکته کېدل غواړي. ترکومه چې د شعر خبره ده، ورسېدلی ښکاري، خو دغې فاصلې ته لا ډېر تقرب د عرفان ښېپې او وزرونه غواړي:

تاسو به ملګرو له سپرلي نه دګل تمه کړئ
زه د ګل د شونډو د پرهار زړه پسې ګرځمه

یو کلتور او ثقافت هغه وخت مري، چې ژبه ومري؛ خو د ژبې مړینه سمدستي او یو ناڅاپه نه وي، په ژبه کې ملي ارزښتونه له منځه وړل د هر کولتوري یرغل ستراتیژیکه موخه وي؛ خو د ځوانانو شاعرانو تر منځ ښاغلی دانش لکه چې په شعوري ډول دې ازمېښت ته پام اړولی، که په شعر کې یې د مینې او جمال یادښت هم وي، خپل اسلامي او ملي انفرادیت نه فنا کوي، هغه چې «حیا» او «جنډه» څه ډول سندریزه کوي د اورېدلو دي:

نور که مې هېڅ هم پدې رنګ کلي کې ونه موندل
مینه به در ولېږم حیا به درته ولېږم
کله چې راځې نو زما قبر ته جنډه راوړه
ګرانې! د دانش دا تمنا به درته ولېږم

د جسماني ژوند عشق تش د تاثراتو هیجان وي، په حقیقي عشق کې تاثرات، حکمت او د حقیقت احساس یو ځای وي. د فکرو تصور په وړاندې مادي هستي یا زماني و مکاني وجود محدود او تنګ دی. محسوسات بیا د معقولاتو په وړاندې یو زندان دی. شاعر د لا متناهي جمال د یوې ډېرې محدودې برخې ادارک کولی شي. څرنګه

چې کاینات د تجلیاتو د ظهور محل دی؛ نو څه چې د ښاغلي دانش د مشاهدې په ګرفت کې راځي. هغه د ښکلا انځور ګڼلی شو:

ماته یاده شوه د چا د بارخو اوښکه
پر ګلپاڼه دا شبنم لکه جانان دی

د اسلامي ختیځ د شاعرۍ عرفاني اصطلاحاتو خو په لویدیځ کې د سمبولېزم په نامه ادبي ښوونځی رامنځته کړ او دا هماغه استعاره او تشبیه ده، چې الماني فیلسوف «هګل» یې د ختیزې شاعرۍ بوتان ګڼي؛ خو چې شعر له دې پرته نه ښایسته کېږي، نو ښاغلی دانش هم د انګور استعاره د شرابو له پاره راوړي او بیا چې یې ناروا بولي، نو په ورستوالي یې غندي، او پدې توګه یو ښکلی مذهبي او ملي روایت انځوروي:

د وطن عشقه نشې ته دې حیران یم
چې څو چنده له وراسته انګوره ښه ده

د دانش د همدې غزل یو بل بیت لوستونکي ته یو نومیال سلف ارواښاد «خادم» یادوي:

قلم ښه دی کتاب ښه دی په لاسو کې
خو تر دې هم کله توره ښه ده

پر هېواد سر ورکول خو د هر پښتون مسلمان میراث دی، دانش هم د غزا لېوال دی، خو د حمزه رح بابا غوندې جنت له هم د پښتو سره ځي او پدې شرط چې شهادت مني، خو دا نه مني چې ګنې حوره د ده له محبوبې ښخه ښکلې ده او همدا یې انفرادیت او تشخص دی:

د هېواد مینه مې ورولي غزا ته
خوږه یاره تر تا کله حوره ښه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګران دانش په شعر کې به د ګوتې ایښودلو ځای هم وي، خو زه د حیواني دماغ غوندې ځان د سلبي صفاتو نه اغېزمن کوم او د ده په یو ښکلي شعر درنه ځان ژغورم:

هغه سپوږمۍ ده چې تر ما راځي نو شپه سبا وي
زه لکـه لمر، فرصت د یو بل د لیـــــدو نه لـــرو

په شاعرانه ولولو
ناګار
پوهنتون مېنه
۲۳/۸/۱۳۹۰

زړه مې زخمي دی دا چې نه ژاړمه
دا خو غرور زما په سترګو کې دی

شعر د هغو غږونو د اهنګ تناسب ټولګه ده چې له امتزاجه یې موسېقي رامنځته کېږي. د شعر ژبه پر هغو غږونو روڼېدې ده چې له تکرار او تناسب نه یې موسېقي رامنځته کېږي دغه موسیقي وال غږونه پر خپلې خوږلنۍ د زړه له حرکت سره جوخت په سر او تال او لی کې له خولې داسې راوځي چې د اورېدونکي غوږونه خپلو اورېدو ته هڅوي او پر زړه یې سمدستي اغېز ښندي. دغه اغېز د زړه رګونه په ترنګولو راولي. د انسان په وجود کې یو پټ شور او حرکت راولي. دا شور او حرکت د ذهن پردو ته ځان رسوي. ذهن غښتلی کېږي او فکري کچه لا وده مومي. نو د شاعرانو خبرې بې اغېزې نه وي، بدرنګې نه وي او بې مانا نه وي. د زړه له حرکت سره سم داسې له خولې راوځي چې د بل زړه رګونه په خپلې ښکلا او اهنګینو غږونو په ترنګولو راولي. هغه انګوال غږونه چې اوډون او بڼه یې یو داسې پټ شور او حرکت لېږدوي چې د زړه د رګونو په ترنګولو سره سره د ذهن پر پرده سیوری پرېباسي، دغه شاعري د ملت د وېښولو او لوري ورکولو په برخه کې تر بلې هرې لارې او ځواکه د ټولنې د غښتلتیا او پرمختګ لپاره اغېزمنه تمامېږي. پایله داسې اخلو چې شعر د کلاسیکوالي پر بنسټ د خوند او ژوند نوم دی. د خبرو هنر دی. د ده خواږه ارمان ارزښت لکه په ایرو کې ورک سره زر دي چې شعلې یې ځان ځلوي.

د شعر په نوم ډېرې داسې منظومې ټولګې خپرې شوي دي چې زموږ کره کتونکي یې دغه مطلق حکم ته اړ کړي چې: شعر زیات شوی، نثر ته باید پام وشي. دوی هره منظومه وینا شعر ګڼلې؛ خو هره منظومه وینا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر نه ده او نه د شعر غېږ یا چوکاټ یوازې نظم ګڼلی شو. شاعري د نظم او نثر په دواړو غېږو کې ډېره تته برېښي. موږ د اوسني نظم او نثر په غېږ کې دګوتو په شمېر داسې ټولګې پیدا کولای شو چې هغه د شعر په ګاڼه ښکلې وي یا شعري تومنه ولري. شعر د چا نسخه او فرمایش نه مني. ځان ته په خپله یو چوکاټ پیدا کوي.

زموږ په پښتو اوسنۍ شاعرۍ کې ایله ساه پیدا شوې. موږ باید د شاعر ذهن محدود نه کړو. پرې یږدو چې شاعرانه وینا راواوروي. د ارواښاد استاد عبدالرحیم الهام په وینا شاعر اپلتې نه وایي. شاعر خوشال وي، شاعر حمید وي، شاعر حافظ وي ... د شاعر ذهن پراخ او د الفاظو جادو ګر وي. وینا یې په خپله داسې ښکلې او اغېزمنه وي چې زړونو ته په خپله لار باسي. اوسمهال موږ د پښتو شاعرۍ په غېږ کې داسې ځوان استعدادونه وینو چې د هغوی وینا په خپلې شاعرانه تومنې او اغېز پر زړونو حکومت کوي. د دوی ګانده له هیلو ډکه برېښي. د دوی ذهن او زړه باید وهڅول شي چې خپله وینا د فکر و خیال په خوږو کې راونغاړي او له بدرنګو او ناموزونو غږونو ډډه وکړي. داسې څه ووایي او پر داسې ژبه یې ووایي چې د ژوند پر پاڼه خپله بڼه وځلوي او پر خپلو خوږو یې د انسان تخیلي او فکري ځواک راوپاروي او پیاوړی یې کړي.

زموږ په ځوان شعري بهیر کې یو هم د دې ټولګې ویناوال دانش دی. د دانش په وینا کې داسې شاعرانه خبرې اورو چې هغه د تخیل په پارونه او فکر په ځواکمنېدو کې ونډه اخیستی شي. د ده دغه شاعرانه خبرې او شاعرانه الفاظ داسې ذهني او عیني انځورونه وړاندې کوي چې هغه نور زموږ د ټولنې دودیز خوي ګرځېدلی دی. زموږ غوږونه او سترګې ورسره لا له وړاندې بلدې دي. خو د ده کمال دا دی چې ده په بېل رنګ او خوند کې وړاندې کړي دي. زموږ تراژیدي او زموږ د ژوند حالت هغه څۀ دي

چې ولس ورسره بلد دي او نور یې پر وړاندې یو ډول معافیت اخیستی دی. وینې، اوښکې، جنګ جګړې، ظلم، تشدد، فساد او ... هغه وییونه او کلمې دي چې زموږ په شاعرانه او تته منظومه وینا کې خپل ځان ځلوي. د ټولنې ناخوالې او دغه تراژیدیک حالت هغه ناظم او ناثر چې تخیلي ځواک ونه لري، هغه یې داسې وړاندې کوي چې وینا یې اغېز نه لري.

شاعر همدغه حالت پر داسې الفاظو انځوروي چې هغه پر اورېدونکي اغېز ښندي او په بار بار یې لولي. زموږ مذهبي کسان او په تېره هغوی چې لا مذهبي او دیني خبرې په منظومه ژبه وړاندې کوي، ځان ورته داسې برېښي چې د پند او نصیحت خبرې یوازې دوی کوي او دا نور خوشې .... وایي. زموږ شاعران همدغه موضوعات چې ټولنه ورسره ښکېله ده، بیا تش د شعار یا موزونو خبرو په توګه نه وړاندې کوي، بلکې همدغه موضوعات د شعر په ژبه انځوروي. یوه بېلګه یې د دانش لاندې بیت څرګندوي چې په نظم کې یې شاعري کړې ده.

دا خلک پر قبرونو شمعې ولې بلوي؟
ملګرو خیر رسېږي هلته چا ته د ډېوې

شاعران د موضوع د فقر پر رنځ نه اخته کېږي؛ خو که د خولې غږونه یې له اهنګوال تناسب او امتزاجه بې برخې شول؛ نو د ده وینا به هم لکه تشې موزونې خبرې شي او مخامخ لورى به بایلي. دوی همدغه یوه موضوع، همدغه په ټولنه کې نورې دودیزې خبرې رااخلي او د بېلابېلو بڼو په ورکولو سره ځانته مخامخ لورى پیدا کوي. د دانش وینا که د سکالو یا موضوع په لحاظ نوې نه ده؛ خو په داسې ژبه او الفاظو یې وړاندې کړې چې رنګ یې نوی دی. بل کمال یې دا دی چې پر مصنوعي

(c) ketabton.com: The Digital Library

صنعتونو يې ژبه نه ده روږدې کړې او نه يې پرې انځورونه وړاندې کړي دي. دلته يې بېلګې وړاندې کوو:

نه خو ماشوم يم او نـه عقل دومره خام دی زما
هـرې ورې ورې خبـرې تـه دې پـام دی زمـا
ژونده دا ته به هم پر ما باندې حساب يې يو وخت
چې نـه معلوم در کې سهر او نـه ماښام دی زمـا

★★★

کـه يـو څـو تنـه بـدرنـګ لـه کلـي وځـي
زه بـاور لـرم چـې جنـګ لـه کلي وځـي
کـه همـداسې ځـان ځـاني او تـالان ګډ وي
جنـازې بـه ښنـګ پـه ښنـګ لـه کلي وځـي

★★★

ذکـر د رب د زړه لـه تلـه کـړو تر خدايـه رسي
شېخه! په ګوتو کې عادت موږ د تسبو نـه لرو.

★★★

سيتار راواخلئ، منګی واخلئ، ترينه ترنګ پورته کړئ
له دغـه کلي جنازه نـوره د جنـګ پورته کړئ

★★★

ورځم لـه هغه ځـايه مې سپـوږمـۍ تـه لاس رسېږي
دا لارې جـوړې شـوي دي پـر غـره د څـه لپاره؟

★★★

د يـار لـه لاسه تـمام عمـر مـجـازات ښه يي
تـه دې بې درده نـه شې زړه همـداسې مـات ښه يي
خير دی دونـيا دې ستا اسبـاب د برائت نـه مني

تـه رسېـدلی خپـل ضمـير تـه پـه اثبات ښه يي

چې ښـنګه پـه کې دا ځـلې د ګل شونـډې پر هر شوې
سږ کـال لـه پـسرلي نـه ګيله ډېـره ډېـره راغله

★★★

کله دې سره راتـه تـار تـار کړي کله سپين څېرې کړي
نـور دې ګـنډی نشم ګرېـوانـه ډېر دې ستړی کړمه

★★★

جـانـانـه! تـانـه شکـايـت تـر اوسـه
لکه رنځـور زمـا پـه سترګـو کـې دی
زړه مـې زخـمي دی، دا چـې نـه ژاړمـه
دا خـو غـرور زمـا پـه سترګـو کـې دی

★★★

له جنګه سـتـړي يوو پـه جنـګ کې ګـوزاره نه کېږي
ملګرو نـور د تـورو شرنـګ کې ګـوزاره نـه کېږي

★★★

د خپـل وجـود قـد و قـامت سره روان نـه شومه
زه د حـالاتـو نـزاکت سره روان نـه شومه
دا چې تيـنـدک خـورمـه پـه لار او تاته نه رسېږم
ستا پـه طـرف استقامت سره روان نـه شومه

خو کله صنعتونه کاروي؛ نو هغه هم نوي دي. د ده کمال دا دی چې دی په تشبيه کې د وجه ښه نوښت ته پام کوي. ځکه د تشبيه په صنعت کې ټوله ښکلا او زور په وجه مشبه، د استعارې په وجه جامع قرينه او د سمبولونو په برخه کې د شخص يا ليکوال د خپل ذهني سمبول په کارولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې دی. د دانش له ژبې دغه یو څو صنعتونه وړاندې کوو، چې په خپل نوښت ځان راښیي:

موازې کرښې یـوو نقـطه د تقـاطع نـه لرو
زه او جـانـان یـو بل تـه لار د رسېدو نـه لرو

★★★

نـه شـور کوې نه کلی خبـروې نـه دومره ژاړې
ته ماغونـدې نـه اوښکې تویوې نه دومره ژاړې

★★★

پـه شهیـدانـو داسې ښکلې شوې زمـوږ هدیرې
بس لـکه یـو یـو چـې غمـی پـر ځمکه ولـګوم

★★★

د دانش د شاعرۍ خوږلني یوه په دې کې هم نغښتې چې لفظونه یې داسې پر اهنګوال مزي پېیلي چې ژبه یې روانه او د غږونو له تناسب او تکراره یې ښکلې موسیقي رامنځته شوې. لکه په لاندې بیت کې د (ډېرو) تکرار، د (و)، (ړ)، (ډ)، (ې) غږونو تکرار د شعر موسیقي رامنځته کړې:

د ډېـرو پر مـزار بانـدې و خت بلـې کړې ډېـوې
پـه ډېـرو مقبـرو بـانـدې خوره شوه لـوپټه

شعر د خبرو او کلمو د اوډون هنر دی. دغه خبرې او کلمې کله په داسې ښکلو ترکیبونو کې وړاندې کېږي چې پر معنوي ارزښت سربېره ښکلاییز ارزښت لري. په شعر کې حسي او ناحسي کلمې کله ناکله داسې ترکیبونه رامنځته کوي چې په شعر کې هغه ډېر د پام وړ دي او په تخیل پارونه کې ډېره ونډه اخلي. د دانش په شعر کې ځای نا ځای د حسي او ناحسي کلمو اوډون تخیلي ځواک څرګندوي او د لوستونکي

خیال راپاروي. لکه په لاندې بیت کې چې خندا او زړه یو بل ته غاړه باسي. خندا یوه ناحسي او زړه حسي ده. که څه هم حسي کلمې تر ناحسي د لیدونکي یا اورېدونکي تخیل او احساس ډېر راپاروي، خو دلته خندا د زړه حسي کلمې له رنګه رنګ اخستی، لوستونکی او اورېدونکی د خندا ارزښت ته د زړه په ارزښت قایلېږي، ځکه هغه خندا چې د زړه له تله وي، هغه خوږه او ښکلې وي. دلته د تشبیه نوښت په دې کې دی چې مشبه حسي او عقلي او مشبه به هم حسي او عقلي راغلي:

لکه غوټۍ چې شـي موسکۍ سپرلي ته غاړه ورکړي
داسې مې ستـا هـره خـندا زړګي ته غـاړه ورکړي

په دې ټولګه کې پر هنري ارزښتونو او ښکلا سربېره داسې انځورونه هم تر سترګو کېږي چې هغه پر سترګو د ځینو کمزوریو له امله خواږه نه برېښي او یا سترګو ته اوبه نه ورکوي. لامل یې دا دی چې دانش کله ناکله په لوی لاس کلمې په داسې مصنوعي رنګ رنګولې چې طبعي رنګ یې ورته خړ پړ کړی؛ خو مصنوعي رنګ یې کومه ځلا او ښکلا نه لري. ځینې غږونه یې په اهنګواله برخه کې یو له بله سره اړخ نه لګوي. یوه مسره یې په یوه اهنګ کې ده او بله یې بیا په بل. دغه د اهنګ ټکر د شعر ښکلا ټته کړې، دلته ژبنی درووندوالی شته:

نور کـه مې هېڅ هم په دې ړنګ کلي کې ونه موندل
مینـه بــه درولېــږم، حــیا بــه درتـه ولېــږم

★★★

ستا ستـرګې چې شي پنـاه لـه سترګو مـې
ورکـه شــي اشنـا رڼـا لــه ستــرګـو مــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دانش شاعري مخ په پخېدو ده. کومې کمزورۍ چې د ده په شاعرانه وینا کې اوس مهال تر سترګو کېږي، دا ډېرې تتې دي. د دانش له شعره داسې ښکاري چې د ده پر ذهن د لنډیو سیوری هم غوړېدلی دی.
لنډۍ یې لوستي له لنډیو سره مینه لري، په تلوتلو کې دانش ته د خدای له درباره د ښه شاعرانه سفر غوښتنه کوم او خپلې خبرې د ده پر هغه بیت راټولوم چې د لنډۍ له رنګ یې یو څه رنګ اخیستی دی:

زړه مازیګر دی یاره بس دی ښېرې مه کړه ورته
که دانش مړ شي؛ نو جانان به درته څوک وایي؟

خدای دې نه کړي.

ازمون

۲۰۱۱/ ۱۲/ ۲۱

جلال کوټ

سفر به دیار احساس

اینجا اشک با شوق و احساس در هم آمیخته شده... اینجاه احساس می شود که قلب درتب و تاب در هوای غبار آلود سینه در تپش است.
اینجاه چقدر حسرت است که ساعت ها نا گفته های دلت را برای محبوبت با زبان احساس در روشنای شمع که شعله اش میلرزد، میخندد، میرقصد، و هم گریان است بیان کنی و هیچ مانع نباشد.
محمد نادردانش به عنوان شاعری پویا کلیات آشعار وی در وصف حال و بیان احساسات فردی و شخصی او دیده میشود. آشعار عارفانه، فرا گیری گرایش ها و اندیشه های درونی شاعر و سروده ها با موضوعات اجتماعی، ادبی، عاشقانه، و گاه رواشناختی است، گاه تاریخ گرا و گاه حماسی،گاه تغزلی و گاه ظنزآمیز و گاه ترکیبی، آشعار فهم ساده و زبان شعری دارد، دانش از زبان و قدرت شعر در ابراز عقایدش بهره می گیرد. و هم در عرصه زبان و بیان شاعرانه، به پختگی و درخشش فزون تر دست یافته است. دانش برخوردار از آگاهی پیشروی شعری و ترنّمی استوارتجربه شعری امروز توانسته میان واژه و آرمان، و میان هنر پل بزند، آشعار وی بیانگر احوال و افکار و نشانگر اندیشه و عاطفه وی است که در تمامیت مجموعه او جاري است، و سیمای روشن از شعر اش ارائه داده است، قدرت بیشتری در بیان دارد با لطافت و پختگی افکار از این مرحله گذاشته و خود را از بند احساسات فردی رها کرده به مسائلی پرداخته که جامعه به آن نیاز دارد در این

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرحله سعی نموده به واقعیت صورت شاعرانه بدهد، ،در قطعات دلنشین و زیبای خود به توصیف احساسات لطیف خود مهارت خاص بخرچ داده است. دانش از جمله شاعرانی است که مسائل اجتماعی را با زبر دستی خاصی به قالب شعرونظم ریخته است، تعبیرات و اصطلاحات او ساده و عامیانه است،گاهی شعر وی از شدت روانی به صورت یک مکالمه دلنشین و زیبا مجسم میشود، آشعار اش رابه صورت عام فهم در آورده در قطعات وی به خوبی صدای نفس کشیدن و فریاد زدن حس میشود یک شگفتی برای مخاطب می‌سازد که روح آن را درگیر خود می‌سازد، مثل صدای آبی در جویی بار که گاه باد می‌آید و این صدا را با خودش می‌برد و گاه نزدیک گوش ماست،از احساس جانب مقابل الهام گرفتن و یا هم نوشتن شعر از احساس مونث، به نظر میرسد زنده گی واقعی خود را محتاطانه تمثیل کرده.
به نظر می رسد، نظم ذیل با تجارب عاطفی شخصی شاعر سرو کار دارد، جنبه های عاطفی بر آشعار سنگینی میکند به طوری که به روایت ارتباط به ظاهر ناکام بین شاعر و معبود اختصاص یافته به طوری که از لابه لای این آشعار به جزیات این ماجرای عشقی پی برد که شاعر صادقانه آن را با مخاطب خود در میان گذاشته، و از درد فراق چنین می سراید:

تــه د رنګــونو رڼــاګانــو د ښار
زه د لــوګــو او د لمــبو د کــلي
نه زما زړه ستا څــراغــونه غواړي
نه ستا په زړه کې شته ارزو د کلي
پوهیږم تانــه هیــره شویــده اوس
((اکو بکو سر سینکو)) د کلي

سريزې

قطعه :دیگر، ترجمانی از حس عاطفه و اندیشه عشق و زندگی را تصویرمی‌کند چنین است، لذّت از مهتاب از امواج پر از لطف دریا از ریزش کفآلود و خروش یك آبشار زیبا . نگاه چنین موجودی به زیبای های طبیعت می نگرد، زبان شعری به بیان احساسات و سردون اشعار رومانتیک موضوع غیر معمول و تبو در جامع نیست.
به عنوان مثال:

که تــه اور شــې کــه لمــبه درغــاړې وځم
زه وېــرېــږم نــه، راځــه درغـــاړې وځم
تا تــه نــه درځي هــېڅ چــل د پخــلایــنې
هـــر ځـــل زه له تـــا سره درغـــاړې وځـــم
زما سترګو کې دې خپل تصویر لیدی شې
بختـــورې! ایېـــنه درغـــاړې وځـــم
زنده ګی نــه مې زړه تور دی مــرګه راشـــه
نــن پــه خپــلــه اراده درغـــاړې وځم
ساقي! تــا نـــه چـــا لپــاره غـــاړه اخلم
پیــمانــه پــه پیمــانــه درغــاړې وځم
دانــش چــا سره دردونـــه خپل شریک کړم
بــله نــه لـــرم چـــاره درغـــاړې وځـــم

دانش در قطعات که نغمه شادي را از ياد برده و اينك بر باغ بی‌برگ و برش نوحه مي‌سرايد پس عجيب نيست كه شاعر به جان اندوهگینش چنين غمي بنشيند و بر بخت خويش و در راه ماندگي‌اش مرثيه ساز كندبا دل آزردگي مي‌گويد: همچنان ستمها و جنايتها، و باجها و تاراجها جاري است كه خود را ناگزير از تلخي و تلخ گويي مي‌بيند چرا كه باليده و پرورده باغ ناكامي و تلخ كامي است؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

باغي كه خاكش را ـ چه بسيار ـ به خون فرزندانش كشيده‌اند؛ خاك سرزمينى كه درازناي تاريخش چه رنج‌ها كه نديده... چه دردها نكشيده:

له ماښامه تر سهاره، خلک تښتي
هم له کلي، هم له ښاره، خلک تښتي
خدايه بيا مو څه افت په وطن راغی
بيا له کوم يوه ښاماره خلک تښتي
چا ترې ټولې څانګې پرې کړې لغړ ښکاري
د بر کلي له چيناره خلک تښتي

شعري كه گاه با خواندنش تلخی ستم وآوارگی در هر رگمان جاری ميشود.

در اين شعر شاعر چنان غرق در تصورات شخصي خود شده. از قابليت تعميم پذيری غافل مانده است، و شعراش مانند جزيره ای در ميان تاريکی به مخاطب ميرسد، در اين موقع مخاطب هيچ راه ورود به شعر پيدا نمی کند و سرگردان راه باز گشت پيش ميگيرد، شعری که خصوصی بودن آن می توانست مخاطب را وارد فضای جديد بسازد, نگاه متفاوت و چند زبانی را در شعر خودش به کار برده است.

ژړل مې يو سړي نه ګيله ډېره راغله
بېګا مې له زړګي نه ګيله ډېره راغله
بل هر سړی په کاڼو ولي ماته په خندا شي
له دغه لېوني نه ګيله ډېره راغله
چې زه دې مخ ته ځير شم ، نو دا شړک شي چې را پريوځي
جانانه ستا پيکي نه ګيله ډېره راغله
چې څنګه په کې دا ځلې د ګل شونډې پرهر شوې
سږ کال له پسرلي نه ګيله ډېره راغله

ګيله له خپلو کيږي خو دې خپل زړه ته حيران يم
چې څنګه يې پردي نه ګيله ډېره راغله
زه ګل ته لاس نږدې کړمه، دا کلک راپورې نښلي
دانشه! له اغزي نه ګيله ډېره راغله

بايد به عرض برسانم:

به اندازه فهم و برداشت خود در اين مورد اظهار نظر نمودم. قضاوت بشتر را ميگزاريم به شخصيت های مسلکی و صاحبنظران.

به اميد موفقيت های هر چی بشتر تان در تمام امور زنده گی، و چشم براه دست آورد های تان در آينده کامگار باشيد.

با عرض ادب
مژده منصور شهر کولن جرمنی
۰۹,۱۱,۲۰۱۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر ګلابه راته ګران دی یو سړی

د شاعرۍ منشاء او خټه خامخا مینه او عشق وي، زه خو د شعر قوت او بې قوتي د شاعر د مینې په قوت او بې قوتۍ پورې تړم. سمه ده چې د استادانو له ویناوو سره سم به مراقبه، مطالعه او مشاهده د شاعر د شاعرۍ ملا ورتړي؛ خو زه وایم چې د هر ناروغ نالبښت د هغه په ناروغتیا پورې اړه لري. د غاښ درد ډېر وي؛ خو د ګوتې زخم هومره نه خوږېږي، نالبښت یې هم همداسې درواخلئ.

که موږ شاعري له درده راپورته شوی نالبښت وګڼو؛ نو بیا د شعر له تخنیکي چوکاټونو وراخوا په شاعرۍ کې ښه او ناښه نه شته، څوک به څه ډول د ډېر درد، د ډېر نالبښت ستاینه وکړي او د لږ درد، د لږ نالبښت، نه.

خبره په درد کې ده، زما په سترګو کې ستا د زړه له درده راپیدا شوي نالبښت سره ځکه اوښکې پیدا کېږي چې دا درد پر ما هم تېر شوی دی یا ترې همدا شېبه دردېږم، زه دې نو شاعرۍ ته ښه نوم ورکوم، د هغه بل د غوږ له درده راپورته شوی نالبښت ما ځکه نشي اغېزمن کولای چې تر دې دمه مې دا ډول درد نه دی لیدلی؛ خو

خدای مه کړه چې زه دې د هغه پر درد و نالبښت وخاندم او شاعرۍ ته دې یې (ناښه) نوم ورکړم، که ورکوم یې زیاتی ورسره کوم.

محمد نادر دانش مې له نادرو یارانو څخه یو دی، زه یې تل د دردونو نالبښت ته اوښکې تویوم، هغه هم هر وخت زما له وی، وی او چیغو سره خپلې اوښکې یو ځای کوي، ما ورته یو مهال لیکلي ول چې:

کټ مټ مات زما په شان دی یو سړی
تـــر ګلابـــه راتـــه ګـــران دی یو سړی

د هغه له زړه هم کوم ځای ماته دغسې یوه خبره راوتې وه، موږ دواړه پر یو بل ځکه ګران یوو چې زه د دانش په څېر مات یم او هغه زما په څېر، نو دواړه یو د بل شاعري یو د بل د زړونو له غږ سره سمه ګڼو.

ما د دانش شاعري ډېره لوستې؛ خو خپله دانش مې کم، د دانش کمې لوستنې هم دی پر ما داسې زده کړی دی لکه د لومړي ټولګي الف انار، ځکه دی هم د خپلې شاعرۍ په څېر روان، ساده او ښکاره دی، دی او د ده په پوستکي کې دننه لالهانده شاعر دانش یو ډول دي.

دانش په خپله شاعرۍ کې د جانان او دوران په دواړو غمونو غمېدلی، هغه به په دې دواړو غمونو کې څومره خوند لیدلی وي چې وایي:

مرغکۍ مـــې د زړګي رنځـــوره ښه ده
زنـــده ګي تر یـــو حـــد مجبـــوره ښه ده

که تاسې غواړئ له مینې او عاطفې څخه جوړ دغه دانش ښه وپېژنئ؛ نو د نور ټول کتاب تر څنګ یې د پورته بیت غزل د زړه له کومې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

غور ولولئ، وبه وينئ چې دانش پر جانان، قام، وطن، علم او ښکلا او رڼا باندې څومره مين دی، چېرته ولاړ دی او څه وايي؟

د دانش شاعري د هغه له قامت څخه ډېره دنګه ده، دانش لږه شاعري کړې ده؛ خو د خپل زړه غږ ته يې غوږ ايښی او بيا يې هماغه غږ ته د الفاظو جامې ورکړي دي. هغه په دې کار کې په چا پسې نه دی تللی، بلکې د خپل زړه په غږ پسې تللی دی.

تر ما پورې، زياتره شاعران چې کله د ګېډې د دوزخ د ډکېدو غم پر سر واخلي؛ نو له شاعرۍ ورو ورو لرې کېږي؛ خو زموږ د دانش کمال دا دی چې په باد و باران، سفر او حضر کې شعر ليکلی شي او ليکي يې. زه مې خپل ورور او د هغه شاعرۍ ته د اوږد ژوند لپاره د لوی رب دربار ته لاسونه لپه کوم، هغه ته دې ډېر مبارک وي چې موږ او تاسو يې (د ډېوې رڼا) ته کېنولو.

درناوی
هجرت الله اختيار
جلالکوټ

غزليز مجمر

د سندريز ماښام او چاودلي زړه نه وروسته، د شعر او ادب مينه والو لوستونکو سره د ډيوې رڼا ته مخاطبېږم، د سلامونو او نېکو هيلو پر ځای ورته يوه خوږه او په ولسي لهجه ماموره ډالۍ وړاندې کوم چې د تخيُل له بڼه راټوله شوې داسې غنچه ده چې د شعر او ادب د هنر هر لوستونکی په کی د خپلې خوښې او طبعيت ګل مونډلی شي؛ خو دا ځل خپلو درنو مينه والو ته په يو غزليز مجمر کې د ډيوې رڼا وړدم، چې د يو ځوان او هڅاند شاعر دانش ليکنه ده.

دانش په خام عمر کې پاخه خيالونه رانغښتي، د خپل فکر او خيال غزونې يې ډېرې په مهارت د شعر نهايي پړاو او تړاو ته رسولي او د شعر تعريف يې واقعيت ته تسليم کړی، چې شعر هغه موزون کلام دی چې د خپل حقيقت او واقعيت په بنياد په زړه او ذهن چک ولګوي او لوستونکی په صحنه کې واقع کړي، هغه که حماسې وي، که عشقي او يا هم د فلسفې او تصوف نړۍ وي.

دينداري، تقوا، توخه درسره واخله
ممکن نه دي تلل جنت ته بې اسبابه
دا نړۍ بوله په مثل د سراب
تنده نه ماتېږي هېڅ وخت له سرابه
په يوه شېبه پيدا او هم پناه شي
د ژوندون مانا لږ زده کړه له حبابه

شاعر لوستونکو ته د عالم کاینات د هر نعمت ذکرکړیدی او له ذکر سره سره یې د اخرت او په اخرت کې د نعمتونو او د هغه د حساب کتاب اشاره کړېده او په ژوند یې هېڅ باور نه دی پرېښی او واقعاً باور پرې په کار هم نه دی او ژوند یې صرف د حشر میدان دپاره د توخې وسیله ګرځولې خو په دغه لنډ ګنډ ژوند کې یې انساني عطایف او لطایف له نظره نه دي غورځولي او مینه یې د ژوند په ختّه کې په هنر اخکلې او د امید او درمان رنګ یې پرې ډېر په شوق شیندلی، د تصور مصور یې د خط و خال قلم له ذوقه ډک کارولی. چې د سینګار ښکلې یې تاسې ته مخې ته ږدم او د شعر او ادب مینه مو پرې ماتوم:

پرهر پرهر زړه مې ټکور غواړي
لېونی! ستا د شونډو اور غواړي
وصال دې یو رنګه لمبه لمبه کړم
فراق دې بل شان یاره زور غواړي

★★★

له مرګ سره اشنا کړمه ، له ژوند سره اشنا کړم
ستا سترګو زه د زړونو له پیوند سره اشنا کړم

★★★

دانش لار د یار په سترګو باندې ګوري
دا رڼا تر بله هره نوره ښه ده

★★★

عشقه! نالوستی یم ، ما ستا سیپارې نه دي لوستي
خطاء به کېږي اشنا ما سیپارې نه دي لوستي
پرېږده چې ولولم د سترګو د کتاب پاڼې دې
ډېره موده وشوه ما دا سیپارې نه دي لوستي

زما د کانې زړه نه کرکه کېږي
زه په سینه کې زړګی موم ساتم
جانان مې خوي د ماشومانو کوي
زه به تر څو زړه د ماشوم ساتم؟

★★★

ډېره مې **دانشه**! د لاسا کړه خو
مړه دې شي جذباتو کې دا نه راځي

خو شاعر په یو شعر کې په نازکه ژبه خنډینه ګیله له خولې ایستلې ده خو چې دا ګیله یې د کوم امید په طمع په زړه کې غولغُله او په اورینه حساسه کې له خولې وتې چې منفرد او جداګانه جذبات غواړي. د شعر مرکزي هسته په کوم مدار څرخوي که دا یې په ډاګه کړې وای؛ نو ښه به وای ځکه چې د خیال نا وکی خو یې په جذباتوکې واقع ده هغه په مرور حالت کې ده او که په نازنینه ادا کې په کومه صحنه کې چې دلاسا ضروري شي؛ نو هغه صحنه حتماً جذباتي شي، دلاسا او جذبات پر یوه وخت فضا منفي اثر ته وړي، خو دلته مثبت دی. شاعر خپله اعتراف کړی او لوستونکي یې په انحراف کې پرېښې دا هم د ډیوې رڼا ته سوری دی، شاید شاعر دغه سوري ته د جذباتو اظهار غوښتی وي خو بریالی شوی نه دی، ځکه یې بې دریغه ښېرا له خولې وتې چې مړه دې شي جذباتو کې دا نه راځي؛ خو ډېر زر یې خپله ګیله بېرته اخیستې او په وصال دومره باوري شوی دی، چې د زمانې د ناخوالو هېڅ پروا یې نه ده کړې او نامنونکي هجران ته یې په زغرده د مبارزې اخطار اعلان کړی.

هجره! که ستا ترخې شپې مو تر مرګې ورسي
نور به دې څومره پوروړي او باقي پاتې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مینې او محبت په لار کې یې اغزن هجران ډېر شاته پرېښی او په تادۍ تادۍ یې ځان د عشق منار ته رسولی او هلته یې د عشق په ګل ورین ثاني جنت کې خپل سکون موندلی او بې واکه یې نامرادۍ ښیرې له یاده ویستلي او خپل مقدس مرام ته یې رجوع کړې او په وفا یې ایمان څرګند کړی.

د اغـزیـو خـوا ته تم لکه جـانـان دی
پـه دې بـوټي کې ګل سم لکه جانـان دی
لاړم ورسېـدم عشـق کې انتـها ته
د جانـان غم راتـه هم لکه جانـان دی

شاعر که له خپل فشار سره سره د لوستونکو فشار په ګیله منو خاطرو په غمیزو صحنو اعظمي درجې ته لوړ کړی، نو بېرته د صداقت او وفا په خوږو او د محبت په صحنو او د هغه پر اعتراف له ترېخوالي ویستی او په ډېر مهارت یې په پرله پسې شعر نارمل او معتدل حالت ته راوستی او قناعت یې اول خپله کړی او بیا یې لوستونکي ته ورکړی. داسې برېښې چې ښاغلی شاعر په خپله هم د الفت د تږغر په پیڅکه ناست او په یوه وخت له نشیب و فراز سره مخامخ دی خندا او ژړا یې غبرګه ده:

چې پـه راتلـو کې یې د تـلو نـښې دي
دایې خنـدا که د سلګو نـښې دي
په دانـش غم او ښادي ګـډه راغله
ځکـه یـې ورکې د لیمو نـښې دي

دا حالت د دې ښکارندوی دی چې دانش صیب د نازک مزاج او نري زړه خاوند دی خپلې سل ګیلې د یار په یوه خندا هضموي او له خولې یې نه وباسي نو ځکه ورته وایم چې:

کله کانې غوندې کلک شې کله ګل غوندې رژیږې
عجب خوی دې دی دانشه چې په ټوکه ام خپه کیږې

خو شاید علت یې دا وي چې په یوه وخت کې په یوه سینه کې دانش دوه زړونه ساتلي چې په یو زړه کې د یار مینه او په بل زړه کې د وطن او قوم مینه پالي. دا پالنه حتماً زور غواړي خو دانش په کوچني عمر کې پخې مینې ته اراده کړې او انصاف یې هم بد نه دی؛ ځکه که د تخیُل او تصور پر محور یې د ارمان ناوکۍ نازولې او انساني اکرام او احترام پېرزوینه یې پرې کړې نو له وطن سره د مینې ناوې یې بې پوښتنې نه ده پرېښې او د خیال په رنګین قلم یې غبرګې ناوې ډېرې ښې سینګار کړي، که په انساني مینه کې په اکرام او احترام قایل دی همدغسې د وطن په مینه کې د ولس په پیوستون او ویښتابه یقیني دی د خاورې سالمیت په یووالي او اتفاق کې ګوري د مینې او خلوص وېش یې مساویانه دی:

که یـو څـو تنـه بـدرنـګ له کلي وځي
زه باور لـرم چـې جنګ له کلي وځي
که بې ننګـو ته مـو خپلې سیمې فرش کړې
پښتنو! ستاسې به ننـګ لـه کلي وځـي

یا دا چې:

متـــــې راونغاړې امـــو نه اباسینه پـــورې
له هر یو کانې نه د خپلو وینو رنګ پورتـه کړې
قـلم ښـــه دی کـتاب ښـه پـه لاسـو کـې
خــو تــر دې هــم کلـه کلـه تـوره ښـه ده

★★★

کـه د خپـل وجـود بقا غـواړې ملــګرو
دښمـنـانــو بانـدې مور تل بـوره ښـه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا مې سينه لمبو ته سپر ده، لا بې وسه نه يم
ټوپک په لاس هم مې په غاړه ګردنۍ ساتلې

خو د سولې پيغام هم زمزمه کوي او خپل ولس د جنګ او نفرت له اوره لرې ساتي:

له جنګه سترې يوو په جنګ کې ګوزاره نه کېږي
ملګرو نور د تورو شرنګ کې ګوزاره نه کېږي

★★★

پــه شهيدانــــو داسې ښکلې شوې زموږ هــديرې
بس لکه يــو يــو چــې غــمی پــر ځمــکه ولګــوم

لکه څرنګه چې شاعر د خپل دود او دستور په درنو کاڼو د تخيُل او وطن مينه تللې ده همدغسې يې د نوي نسل د ذوق خيال هم ساتلی او د شعر په دنيا کې يې ازاد شعر سره هم انصاف کړی او له پامه يې نه دی غورځولی خو هغه لذت او لطف چې شاعر په ولسي او دوديزه شاعرۍ کې مومي په ازاد شعر کې نه دی موندلی خو د ټولنې د ځوانې طبقې خاطر پرې ګران دی او د دغه صنف سره يې هم اشنايي ښودلې ده او په ټګ ټګ کې يې مخ ورګرځولی او د ذهن تر نيوکې يې ترې څه رااخيستي چون د دا نش د شعري ټولګې بحث دی خو د نثر په ډګر کې هم جلوه ګر دی او د نثر ليکنې کمال او جمال هم لري د وعدې په نامه د ده د نثر بېلګه ده چې په تمثيلي ډول د يو سندريز سريال په شکل د خپلو مينه والو د ذهن د تسخير په منظور يې ډالۍ کړې، نورې ليکنې هم لري او لګيا دی قلم يې ګړندی او ذهني ذوق يې ژوندی دي. په يوه وخت له لوستونکو سره سره د اورېدونکو په ذهن هم قبضه اخلي. د دانش د شعر خاصه ښکلا او کمال دا هم دی چې شعر يې موسيقيت لري، هغه يې که

غزل وي، رباعي، چاربيته، نظم او که ازاد شعر او هر شعر چې موسيقيت ولري هغه تل پاتې وي او زر له مينځه نه ځي تل د خلکو په زړونو او ذهنونو کې ناست وي. زما ياد شي چې دانش د شعر په توده ځمکه لومړني قدمونه ايښودل نو شعرونه به يې ماته ښودل ما به له نظره تېرول يوه نيمه نيوکه به يې داسې کړې وه، چې ډېره پخه نښه به يې ويشتلې وه، چې د ډېرو پخو پخو شاعرانو د ړيرې لاندې به پټه وه، زه به حيران شوم چې دانش په ابتدا کې د دومره ذهين او محلل احساس خاوند دی دا به په انتها کې کوم حدود احاطه کوي واقعاً چې دانش زما له اټکل سر سم په يو وخت کې په دواړو ډګرونو کې وځلېد چې هغه يو د نثر ډګر او بل د شعر شايد زما دغې اټکل سره د نقد وارثان اتفاق ونه کړي خو زه ورته په ډاګه وايم چې مه چلوئ د تعصب لينده پريدئ چې د خيال کونترې د خپل پرواز وزرې د ابتکار او تخليق په ګل ورينه فضا کې پرانيزي پريدئ چې سپرلی ګلونه وغوړوي او په ټول چمن کې د تخيُل د غنچو رنګونه وشيندي. د تعصب پر ځای له هڅونې کار واخلئ، تر څو هر دردمن د پښتو شعر او ادب خوجين ته د ذهن له رشي نه څه مېوه ورواچوي او هغه مقدار خپل کړي چې د نړۍ نورقومونه پرې وياړي او فخر کوي.

ځان ته من او بل ته پاؤ ښه نظر نه دی
د انصاف تله په لاس قضاوت ګرې
که د نقد په وجه زړه د مين مات کړې
يې به لوړ لکه چينار خو بې ثمر يې

خو زه به د نقد د وارثانو له قصده د دانش د ارمان او تخيُل ناوکۍ ته په ډاګه وايم اوګواهي به ورکوم چې ستا د حصول لپاره يې هلې ځلې کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډیوې رڼا ته!

درنو لوستونکو! د ډیوې له نوم سره ټول اشنا یو، ډیوه مو لیدلې ډیوه مو کارولې او اوس هم کله نا کله د ډیوې زړه راښکوونکې رڼا ته کینو. ممکنه ده ډیوه ونه توانیږي چې تر ډیره تیارې رڼا او تربږمی له مینځه یوسي، خو په خپلې تتې رڼا د نور او تیارو تر مینځ توپیر په ډیره ښه توګه په ډاګه کولای شي، دا رڼا که هر څومره لږه او تته هم وي خو زړونو ته ډیره روښنایې ورکولای شي. زمونږ په ټولنه کې د شهیدانو پر مزارونو خلک ډیوې بلوي، همدا ډیوه په کورونو کې هم بلیږي، ډیوه د علم او پوهې سمبول هم دی او ... ما هم له کوچنیوالي څخه تر اوسه ډېرې شپې د ډیوې رڼا ته رڼې کړي، د همدې ډیوې تتې رڼا ته مې د سپین کاغذ پر مخ ښایسته ډیرې کرښې د شعر په نامه کښلي دي.

زه د دې شعري ټولګې «**د ډیوې رڼا ته**» په اړه خپله د ښه او ناښه قضاوت نه کوم او نه دا وایم چې شعرونه مې راڅخه ورک ول، دلته ول، هلته ول، نه مې غوښتل چې چاپ شي او ... دا حق لوستونکو ته ورکوم؛ ځکه حق یې دی.

دي شبګیرونه یې کړي دي د تفکر ستوري یې په مقایسوي جنګ وروستي سپوږمی سره یې عداوتونه کړي او د هغه له رڼا نه یې نور اخیستی ستا د سینګار لپاره او په جار جار به ورته وایم چې:

ستا د یادونو میلمستیا یې ډیره ښه کړیده
تمامه شپه ورسره ناست ؤ د ډیوې رڼا ته
که ستا د مینې خاطر نه وای په دانش باندې ګران
لېونی نه دی چې کیني دې بې اثرې رڼا ته

نو قدرمنو او زړه ته رانږدې د شعر او ادب لوستونکو مینه والو ما خو د دانش د ډیوې رڼا ته ډېر څه وموندل او اوس وار درکوم تاسې ته چې تاسې هم د ډیوې رڼا ته کینئ او د خپل طبعیت د زړه او ذهن د ذوق بېلګې په کې ومومئ دا تاسې او دا مو د ډیوې رڼا.

په ټوله ادبي پښتنه مینه

داکتر عبدالقدیر پښتونمل

ننګرهار جلال اباد

۱۳۹۰-۱۰-۱۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو چې همدا شیبه مو د ډیوې تتې رڼا ته لیکل شوې ټولګه په لاس کې ده، تر بل هر چا ښه نظر څرګندولی شئ، زه هم له تاسو هیله لرم چې د دې کتاب له لوستلو وروسته خپلې مشورې او نیک نظرونه له ما ونه سپموئ، ښایي په دې کار تاسو هم له هغه کسانو شئ چې تر دې مهاله یې زما لاس نیوی کړی او تر ډېره یې په دې ډګر کې له ښویېدنې ژغورلی یم .

خوږو لوستونکو! د ډیوې په دې تته رڼا کې ښایې له یو نیم داسې شعر سر مخ شئ چې د مستۍ او شوخۍ رنګ به پکې له ورایه ښکاري، زه له تاسو ښاغلو او اغلو مخکې تر مخکې بښنه غواړم، دا چې دا یو نیم شعر ما ډېر پخوا لیکلی؛ نو هیله من یم چې زما د عمر د غوښتنو او تقاضو په نظر کې نیولو سره راته بښنه وکړئ او په دې شوخۍ مې ګرم ونه بولئ.

له درنو استادانو هر یو استاد فضل ولي ناګار، استاد لعل پاچا ازمون او ښاغلي ډاکتر عبدالقدیر پښتونمل څخه د زړه له کومې مننه کوم چې له ډېرو بوختیاوو سره سره یې بیا هم زما پر کتاب د خپل اند خواږه ولورول؛ سریزې یې پرې ولیکلې او ما ته یې د شعر و ادب په ډګر کې د وړاندې تګ ډاډ راکړ.

ښاغلی هجرت الله اختیار او اغلې مژده منصور هم د مننې حقدار ګڼم، چې په ډېره مینه یې پر کتاب لنډې؛ خو خوږې لیکنې وکړې، له ښاغلي اختیار څخه به یوه ځانګړې مننه د کتاب د پروف د کتنې په پار هم وکړم ښېرازه دې وي. د یار خپرندویې ټولنې له مسول ښاغلي رحمان الله بهیر څخه هم نړۍ مننه چې کتاب یې ډیزاین کړ

ښایسته پښتنې یې ورته جوړه کړه؛ او د خپریدو چارې یې په خپله غاړه واخیستې.

محمد فاروق دیدار بیا هغه څوک دی چې هڅونې او لاس نیونې یې زه د دې ور کړم چې دا دی نن ستاسو مخې ته د ډیوې رڼا ږدم، له ښاغلي دیدار څخه په مننه نه خلاصېږم او نه یې د خوږې ملګرتیا پور پرې کولی شم؛ ما به په لومړیو کې هم خپل شعرونه تر هر چا دمخه دیدار ته ویل او اوس هم له لیکلو سره سم یې د دغه خوږ ملګري تر غوږونو رسوم ، دیدار هغه څوک دی چې زه یې د شعر له ښاپېرۍ سره یارانې ته و هڅولم؛ له ستر څښتن جل جلاله څخه ورته د اوږد او سوکاله ژوند غوښتونکی یم .

په تلو تلو کې غواړم چې له هغه انسانه هم مننه وکړم ، چا چې وخت ناوخت درد راکړی، تر سهار یې د ډیوې رڼا ته کېنولی یم، د پرهرونو څریکې مې کړیکې شوې، بیا ترې په منظوم ډول د شعر په نامه یو څه جوړ شول او اوس د یوې شعري ټولګې په بڼه ستاسو په لاسونو کې دي. زه یې د تېرو احسانونو پوره وړی او په راتلونکې کې هم ترې د دا ډول حاصلخېزه درد او غم غوښتونکی یم.

نور نو نه غواړم چې دلته راسره تم شئ ، په ډېره مینه مو د هغې ډیوې رڼاته بولم چې ما ورسره شپې سبا کړې، په دې هیله چې له لوستلو یې خوند واخلئ او زړه ته مو لار وکړي، دا تاسو او دا هم د ډیوې تته رڼا.

په شاعرانه ولولو

محمد نادر دانش

جلالکوټ خپله مېنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا په نوم غواړم پناه له دې عذابه
الله نه یم د دوزخ د اور له تابه

دا نړۍ بوله په مثل د سراب
تنده نه ماتیږي هیڅ وخت له سرابه

په یوه شبه پیدا او هم پناه شي
د ژوندون مانا لږ زده کړه له حبابه

دینداري، تقوا، توخه درسره واخله
ممکن نه دي تلل جنت ته بې اسبابه

ورځ د حشر الله خپل په عدالت کې
دانش مه کړې مخ تورن او لا ځوابه

موازي کرښې یو نقطه د تقاطعُ نه لرو
زه او جانان، یو بل ته لار د رسیدو نه لرو

هغه سپوږمۍ ده، چې تر ما راځي نو شپه سبا وي
زه لکه لمر فرصت د یو بل د لیدو نه لرو

داسې هم نه ده چې خوښي راته ژوند نه راکوي
داسې وخت هم نشته، چې اوښکه پر ښو نه لرو

ذکر د رب د زړه له تله کړو تر خدایه رسي
شیخه! په ګوتو کې عادت مونږ د تسبو نه لرو

دانشه! زه او جانان، خدای شته چې تر اوسه پورې
اظهار د مینې په څرګندو کلیمو نه لرو

١١/٧/١٣٩٠ جلال اباد ننګرهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د میـنـې اراده نــه وه، جـانـــانـه!
او زمـا بـلـه چـــاره نــه وه، جـانـــانـه!

زمـا زړه تــه، تـه لـه هرې لارې راغلې
خو ستا زړه تـه دروازه نـه وه، جانـانـه!

ستا بــه سترګې خوبــولې شوې او مړې شوې
لامړه شوې به ډیوه نه وه، جانـانـه!

زما سترګو تــه راګوره ځان سینګار کړه
درسره کـه ایـنـه نــه وه، جـانـــانـه!

په **دانش** دې دغه پاتې ژوند حرام شي
کـه یې میـنـه تاسره نــه وه، جـانـــانـه!

۱۳۹۰/۱۲/۱۵ جلال اباد ننګرهار

نــه خو ماشوم یــم او نه عقـل دومره خـام دی زمـا
هــرې وړې وړې خبـرې تــه دې پــام دی زمـا

تـه پــه غلــطـه یــې او ستــا هـره ادعــا ناحقــه
زه چې منـم در سره خـدای کړی نـــاکـــام دی زمـا

ښکلو نه کرکه لـرم خدای شته چې ډیر بد خلك دي
تــه خفـه نــه شې ستا ښکـــلا تــه احتـرام دی زمـا

ګوندې چې هیر دې کړم په دې نیت میخانې ته لاړم
اوس هم خُمار یمه، او س هم په لاس کې جام دی زمـا

ژونده! داته به هم پر ما باندې حساب یې یو وخت
چې نــه معـلوم در کې سهار او نــه ماښـام دی زمـا

مغروره نــه شې، چې بس يو په تا مې زړه خوږ شوی
دغــه عــادت پــه ټــولو ښكلو بانــدې عام دی زمــا

هغـه چــې زه يې خپل تـر خـنګه هم زغملی نه شوم
دانشه! اوس په هــم هغـه زړه کې مقـام دی زمـــا

که يــو څــو تنــه بـدرنــګ له کلي وځي
زه بــاور لــرم چــې جنـګ لـه کلي وځي

که بې ننګو ته مو خپلې سيمې فرش کړئ
پښتنــو! ستــاسې به ننــګ لــه کـلي وځي

کـه همــداسې ځانځــاني او تــالان ګډ وي
جنازې بـه څنګ پـه څنګ لــه کلي وځي

چې پـه سـرو منګلــو خير ورتــه را باسې
نـــو والله کــه دا ملــنــګ لـه کلي وځي

هسې وايې چې ساده يـم سينګار نــه کړم
د بنګړيــو خــو دې شرنـګ لــه کلي وځي

۱۳۸۳/۱۲/۱۸ ننګرهار پوهنتون

يادونـه دې نـه ورځ ګوري، نه شپه راباندې راشي
چې راشي، راشي، راشي، نـو چپه راباندې راشي

چـې ښکلي چېرتـه ګـورمه؛ نـو ورکـه کړمه لاره
اشنــا ستــا د ليــدلو تـلوسه رابــانـدې راشي

چې تاسره نانــځــکه، زما غــاړه کې ليــنده وي
جــانـــه! بيا دې هغــه زمانــه رابانــدې راشي

تـياره وي ډېـوه بلــه، زه لګـيا يم ورته زړه خورم
چې زړه د چا پـه يــاد خورمه، هغه راباندې راشي

په ژوند به مې ملګرو! جانان رانه شي تر څنګ؛ خو
کېدای شي يـوه ورځ پر هــديره راباندې راشي

بـلا غــزلې ليکمــه، جــانـــانــه ستا پــه يـاد کې
چـــې کــله د شعـرونو مــلکه رابـــانـــدې راشي

دا زړه بـــه مې مـا وژني، چې جانان پکې اوسېږي
دانـشه! د هـمدې زړه بـه حمله رابانـدې راشي

۱۷/۱۲/۱۳۹۰ جلال اباد ننګرهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شک او په شبهاتو کې دا نه راځي
شته، په امکاناتو کې دا نه راځي

مینه ده، مادیاتو کې دا نه راځي
بس مشاهداتو کې دا نه راځي

ته او زړه خوږی، له عقله لرې ده
ستا په خصوصیاتوکې دا نه راځي

دا چې ستا بېلتون به مې نور ووژني
هېڅ دې په خیالاتو کې دا نه راځي

هرځل دلوظونو ماتول ګراني!
ښو مناسباتو کې دا نه راځي

ما ته دې پېروي اننګي ښکاري
ګر چې لبنیاتو کې دا نه راځي

ډېره مې **دانشه**! دلاسا کړه؛ خو
مړه دې شي جذباتوکې دا نه راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه شورکوې، نه کلی خبروې، نه دومره ژاړې
ته ما غوندې نه اوښکې تویوې، نه دومره ژاړې

جانانه! ستا د ذهن عجیبه شانتې جوړښت دی
شپه شپه کې هر څه هېروې، نه دومره ژاړې

د ویر په چم، د غم په ښار کې ساه اخلې او پایې
زړګیه! افرین شه چې نه چوې نه دومره ژاړې

دا مینه به نو ستا پر ښکلا څه بد اثر وکړي
نه شپې لکه زما شوګیروې نه دومره ژاړې

دانش ځان غولومه ستا د دروغو په لوظونو
پوهېږم نه زما له غمه مرې نه دومره ژاړې

۲۰/۱۰/۱۳۸۹ جلال اباد ننګرهار

ژوند دی ډک له شر و شور په ښاریه کې
اوبه کېږي د زړه زور په ښاریه کې

هر سړی په کې په منډه دی،اوتردی
لکه بل وي چېرته اور په ښاریه کې

یو د بل سترګو کې تش خاورې شیندل دي
ما څه ونه موندل نور په ښاریه کې

محبت دلته له یوکس سره نه شي
غولوې به درې څلور په ښاریه کې

له یوه سره لوظونه بل غاړې
دا کار هم نه دی پیغور په ښاریه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه دېرې شته، نه چيلم او نه کټونه
نه هغسې ټنګ ټکور په بناريه کې

ما **دانش** ترې څادر ټک واهه روان شوم
نه کورخوند کوي نه ګور په بناريه کې

١٠/٠١/١٣٨٩ جلال اباد ننګرهار

پرهر پرهر زړه مې ټکور غواړي
لېونی! ستا د شونډو اور غواړي

وصال دې يو رنګه لمبه لمبه کړم
فراق دې بل شان ياره زور غواړي
ستا خپلولو مې ځواني وخوړه
څومره کلونه به لا نور غواړي؟
خير دی که وخت سره جدا کړو ياره!
زړه خو مې ستا په زړه کې کور غواړي
د زړه غمونه رېبل کېږي ګله!
خو يو ځل ستا د نظر لور غواړي

ساقي! پيالې يې مخکې مه شرنګوه
دانش خمونه درې څلور غواړي

١٣٧٨/٩/١٨ جلال اباد ننګرهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیتار راواخلۍ، منګی واخلۍ، ترینه ترنګ پورته کړۍ
لـه دغـه کلي جنازه نـوره د جـنګ پـورتـه کړۍ

ګـودر ودان دی، پیغلو راشۍ او مـنګي راواخـلۍ
له سپینو لیچـو نـه د شنو بنګـړیـو شـرنګ پـورته کړۍ

متېې راونغـاړۍ امـو نـه اباسینـه پـورې
له هـر یـو کـاڼي نـه د خپلو ویـنو رنګ پورته کړۍ

چې بـې وفـا یـار مې لـه ورایـه مزار ویېـژني
یو څو جنډې زمـا پر قبر څنګ پـه څنګ پورته کړۍ

ملګرو! واورۍ چې **دانـش** کـله محفل تـه راشي
ښکلي دې ناست وي پروا نه کوي، بدرنګ پورته کړۍ

۱۳۸۱-۲-۷ جلال اباد ننګرهار

د اغـزیو خواتـه تـم لکـه جـانـان دی
پـه دې بوټي کې ګل سم لکه جـانـان دی

لاړم ورسېـدم عشـق کـې انتـهـا تـه
د جـانـان غم راتـه هم لکـه جـانان د ی

یو خوږ درد مې زړه همدا شېبه احساس کړ
له ما وړاندې یـو قـدم لکـه جـانـان دی

هـر سړی زما د غـم پـه ټغرکېناست
بیا هم یو تـن پـه کې کم لکه جانان دی

چې په زړه درته ټک درکړي او روان شي
دغـه یـوخـوی د لـړم، لکـه جـانـان دی

ماتــه يــاده شــوه د چا د بـارخو اوښـــکه
پــر ګلپــاڼـه دا شبنـم لـکــه جانان دی

يـو نـاخاپـه د **دانـش** غـېـږې تـه پــرېوت
څکلی بيا چېرتـه چلم، لـکه جـانـان دی

ډېــره ړنـــا زمـــوږه سترګې نيسي
دا ستـا ښکــلا زمـوږه سترګې نيسي

موږ د ډېـوو رڼا تـه شپې کړي دي
پرک د برېښنـا زمـوږه سترګې نيسي

له سپيني خولې دې راتـه مه تېرېږه
ګوره دا بـــيا زمــوږه سترګې نيــسي

د مـلايـــانو سکـــني وروڼــه يـــوو
خوږه حلوا زموږه سترګې نيسي

دانـشه! مينـــه د ګاونـډ د ښکلـو
نه کړو، سبا زمـــوږه ستـرګې نيسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک مو په کاڼو باندې ولي راله سر ماتوي
څوک مو څېرې،له بېخه وړي، څوک مو نښتر ماتوي

کلي په کلي خواره شوي د غم تخُم شيندي
شنه چينارونه مو له غاړو د ګودر ماتوي

زمونږ د کلي ښاپيرۍ، زمونږ د کلي په منځ
د قاف ديوانو ده نيولې ترې وزر ماتوي

پښتون احساس مې له کابل څې تر اټکه پورې
د غزل تُنده د حمزه په خړ خيبر ماتوي

خلکو روژې په خُرما ماتې کړې ثواب لپاره
دانش روژه د يار د شونډو په کوثر ماتوي

زه يې په نوم باندې د خداى پر ځمکه ولګوم
په سجده پرېوځم، تندى پر ځمکه ولګوم

دا پښتون سر چې له غرور هسکه شمله ګرځوي
د رب لپاره زه همدى پر ځمکه ولګوم

خالقه! ته يې راته ګل کړې پر خپل فضل و کرم
که چېرته سهوه کې اغزى پر ځمکه ولګوم

په شهيدانو داسې ښکلې شوې زمونږ هديرې
بس لکه يو يو چې غمى پر ځمکه ولګوم

تا دې خداى راولي پر لار درته ګلان نه شيندم
دانش، به خپل درته زړګى پر ځمکه ولګوم

د غـربت لمــبـو سېځـلي دي دا خلک
دمه نـه شول، ستړي ستړي دي دا خلک

په يـوه ځمکـه هم ځـای د دوی ونـشو
هـرې خوا تــه ځغـلېـدلي دي دا خلک

اوس خو دلته د هر چا قيمت معلوم دی
چا پېـــرلي چـا پـلـــورلي دي دا خلک

چې په کومه ځمکه اور دی دوی بل کړی
د همـــدغې کـور و کــلي دي دا خلک

تـــر کـــالـــه يې د لېـــوانو ډلې راغـلې
بيا هم شــور نه کـوي غلي دي دا خلک

څـه د دې وطن بچـې شول خپـله روي
څـــه له بـل ځـايـه راغـلي دي دا خلک

د هر چا لـه ستـــرګو پـرېـوتـــل **دانـشـه**!
لکـــه اوښکـــې څڅـــېدلي دي دا خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې تـه د څه لپـاره شـــوې او زه د څـه لـه پـاره؟
ای یاره! مونـږه دواړه شو، خواږه د څـه لـه پـاره؟

تـر کَسو دې د سـتـرګـــو، رسـېـدل اسانــه نـه دي
اغـزن سيمان دې تـاو دي، ترې باڼه د څه له پـاره؟

زمـا پـه يـو ځـل سترګـو اړولـو دې اور واخـيست
دا تا نـو پـه لـومړي ځل راکـاتـه د څـه لـه پـاره؟

چې غم د جـانـان ډوب نه کړي، د مـيو په پيالو کې
ساقي! نـو ميـخانې تــه دي راتـله د څـه لـه پـاره؟

ورځم له هغـه ځايـه مې سپـوږمـۍ ته لاس رسـيږي
دا لارې جـوړې شوي دي پر غره د څـه لـه پـاره؟

سپين سترګې خـدای ته وګوره، دا سترګې توروه لړ
راوړي درتـه مـا دي نو رانـجـه، د څـه لـه پـاره؟

تر دې ځايه چې راغلې بس لـږ نور همت په کار دی
دانـشـه! شوې په وره کې زړه نا زړه د څه له پـاره؟

۱۶/۳/۱۳۹۰جلال اباد ننګرهار

ژوند

- ولې دې ووژلم؟
- دا مانه ولې پوښتې؟
- ځکه قاتل مې ته يې
- منم په توره ما ټوټه ټوټه کړې

خو باور وکړه ما وژلی نه يې
- نو بيا دا خوږ ژوند مانه چا واخيسته؟
- چا چې ؤ ژوند درکړی !!!

له مرګ سره اشنا کړمه، له ژوند سره اشنا کړم
ستا سترګو زه د زړونو له پيوند سره اشنا کړم

ډګر د حماسو راته چا کله ؤ ښودلی
ټپې د ملالۍ؛ زه له ميوند سره اشنا کړم

ستا سترګې به مې څنګه اوس د سترګو له خار وځي
چې سترګو دې د سترګو د جنګ خوند سره اشنا کړم

ما ډېرې شپې شوګیرې کړي دي يوې رڼا ته
سپوږمۍ! پوهېږې؟ ستا د سپین مخ د کاسې رڼا ته

ستا د یادونو مېلمستیا مې ډېره ښه وکړله
تمامه شپه ورسره ناست وم د ډېوې رڼا ته

شپه د وصال مې هم د یار مخ ته سم و نه کتل
زما به سترګې میرات مړې بربښېدې رڼا ته

دا د مخ نور، دا پېغلتوب به تر قیامته نه وي
خو ډېر زلمي به لوپه کړي ګرانې! دې رڼا ته

هغه دې زلفې کړي خورې په مخ چې شپه جوړه شي
دانشه! ته به نو تر څه وخته زړه خورې رڼا ته

د پای ټکی

په ډېر کم وخت کې ګرانې!
موږ سره ډېر خواږه شو
خو،
شاید دا خوږوالی
د بدو سترګو بد نظر وواهه
تا پر زړه کانی کېښود
یا خو دې زړه کانی شو
زما د زړه دې هېڅ پروا ونه کړه
ډېر په اسانه دې بې غوره یاره
دې محبت ته د پای ټکی کېښود
او
په دې توګه دې رالنډه کړله
«نور مې هېڅ نه خوښېږې!!!»
ډېره بښنه غواړم!!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ځل راته جانان ګوته څنډېږ چې تا پرېږدم
په دې خبره ما لمبه کوي چې تا پرېږدم

ستا زړه دی لکه کاڼی دا زغملی شي جانانه!
زما زړګی له ډېره غمه چوي چې تا پرېږدم

جامونو کې دې هغه پخواني خُمار اوس نشته
بې خونده دې شراب ښکاري ساقي! چې تا پرېږدم

ځه ښه شوه، اعتراف اشنا په دې خبره وکړ
پوهېږم دا ده، ډېره ناځواني چې تا پرېږدم

دا ټکی ورته بیا ځلې تکرار نه کړې دلبره!
دانش ګوره په دغه ټکي مري چې تا پرېږدم

د یار له لاسه تمام عمر مجازات ښه یې
ته دې بې درده نه شې زړه! همداسې مات ښه یې

نه تا زه درک کړم او نه ما ته سهي وپېژندې
زه تا لپاره معما ته طلسمات ښه یې

هغه یم زه چې ستا په ژوند کې لکه زهر ګډ شوم
جانانه! ته خو لکه قند لکه نبات ښه یې

زړګیه! تا کې شو احساس د مینې ولې پیدا؟
ټوټې ټوټې ذرې ذرې له دې نه زیات ښه یې

ستا حقیقت به ډېر د زړه برجونه ونړوي
خوبه! رښتیا نه شې ای خوبه ته خیالات ښه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیـر دی دنیـا دې ستا اسبـاب د بـرائت نـه مـني
تـه رسېـدلی خپـل ضمیـر تـه پـه اثـبات ښه یې

هسې نـه بـیا یې مـخ تـه دود شي او لمبه لمبه شي
دانـشه! تـه مـحروم د یـار لـه مـلاقات ښه یې

پـخوا بـه پـر بـلی سـره راښکـاره شوه لوپټـه
خـو اوس نـه بلی شته، نه چا سره شتـه لوپټـه

پـه کلي کې یوه نیمه نجلۍ ټیکرۍ پر سر کړي
خـو ښـار کې جنـازه شویـده، مړه شوه لوپټـه

د ډېـرو پـر مزار باندې وخت بلې کړې ډیوې
پـر ډېـرو مقبـرو بـانـدې خـوره شـوه لوپټـه

د بـم له یوه درز سـره شور جوړ شو پـر ګـودر
منګی ټـوټې ټـوټې شـو او لمبه شـوه لوپټـه

اخر هم **نادر** ستا په غیږ کې ساه ورکړه او مړ شو
پر وینـو د **دانـش** بانـدې دې سره شوه لوپټـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نیمو شپو کې د سپوږمۍ رڼا ته
موږ په لېمو کې ځنګول خوبونه
زموږ د سترې ژوند له سترې مینې
دانشه! چا وتښتول خوبونه

نور درېسې نه ژاړم سلګو مې ګټه ونه کړه
بس دی د رڼو اوښکو ډېوو مې ګټه ونه کړه

نه پرې زه تسکین شوم او نه تا ورباندې اور واخیست
هېڅ دې سوو سوو اسویلو مې ګټه ونه کړه

مرغکۍ مې د زړګي رنځوره ښه ده
زنده ګي تر یوه حد مجبوره ښه ده

قلم ښه دی، کتاب ښه دی په لاسو کې
خو تر دې هم کله کله توره ښه ده

د هیواد مینه مې ورولي غزا ته
خوږه یاره! تر تا کله حوره ښه ده

که د خپل وجود بقا غواړې ملګرو!
د ښمنانو باندې مور تل بوره ښه ده

د وطن عشقه! نشې ته دې حیران یم
چې څو چنده له وراسته انګوره ښه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړګې ژاړي، نه چې اوښکې يې کړي ورانه
ستــا ښکلا مې پــر زړګــي انــځوره ښه ده

دانش لار د يــار په ستړګو باندې ګوري
دا رڼـــا تــر بلـــه هـــره نــــوره ښـــه ده

ستـا هـر نظـر زمـا قـاتـل، هــره ادا مــې وژنــي
غوسه مې وژني، ګيله وژني، ستا موسکا مــې وژنــي

څـه وکړم څـه، دې لېوني زړه سره څـه وکړمه ؟
مـا لـــه بـــدرنګـو لــرې ساتي پر ښکلا مې وژني

خوب مې ليدلی، خو تعبير باندې يې نه پوهېـږم
رقـيب چـاره ورکــړي اشنا ته او اشنـا مې وژنــي

دانـش د يار ستړګو تــه ګوري يــار ته داسې وايي
جانانــه! دا مې وژني ، دا مې وژني ، دا مې وژني

۹/۶/۱۳۸۴ ننګرهار پوهنتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشقه! نالوستی یم، ما ستا سیپارې نه دي لوستې
خطاء به کېږي اشنا ما سیپارې نه دي لوستې

زه خو لا اوس شوم زده کوونکی مدرسه کې د عشق
ما خو د مینې له پخوا، سیپارې نه دي لوستې

پرېږده چې ولولم د سترګو د کتاب پاڼې دې
ډېره موده وشوه ما دا سیپارې نه دي لوستې

زه دې په یو نظرکتلو باندې وپوهېدم
کور مغزه نه یم، ما بیا بیا سیپارې نه دي لوستې

دانش ستا مینې په الف او په ب و پوهوه
دانش د کلي له ملا سیپارې نه دي لوستې

۱/۵/۱۳۸۶ ننګرهار

ژړل مې یو سړي نه ګیله ډېره ډېره راغله
بېګا مې له زړګي نه ګیله ډېره ډېره راغله

بل هر سړی په کاڼو ولي ماته په خندا شي
له دغه لېوني نه ګیله ډېره ډېره راغله

چې زه دې مخ ته ځیر شم ، نو دا شړک شي چې را پریوځي
جانانه ستا پیکي نه ګیله ډېره ډېره راغله

چې څنګه په کې دا ځلې د ګل شونډې پرهر شوې
سږ کال له پسرلي نه ګیله ډېره ډېره راغله

ګیله له خپلو کیږي خو دې خپل زړه ته حیران یم
چې څنګه یې پردي نه ګیله ډېره ډېره راغله

زه ګل ته لاس نږدې کړمه، دا کلک راپورې نښلي
دانشه! له اغزي نه ګیله ډېره ډېره راغله

مست لکه ملنګ راشي، والـوځي راوالــوځي
شمعې ته پتـنګ راشي، والــوځي راوالــوځي

سپین وزرونه وښنډي، سپیـن کـوتر لـه دوړو نه
سور په وینو رنګ راشي، والــوځي راوالــوځي

سپینې هیــلۍ نشتــه دي، زاڼــو کــډه کړې ده
تور کارغه بدرنګ راشي، والــوځي راوالــوځي

ستا د بڼـو غشي مې زړه بانـدې حمـلې کــوي
دوه دوه ښنګ په ښنګ راشي، والوځي راوالوځي

زه **دانـش** چې کله یار، جوخت په غېږ کې ونیسم
بوی ترې د لونګ راشي، والــوځي راوالــوځي

۸/۶/۱۳۸۰ ننګرهار

زه او ته

تــــه د رنګــونــو رڼاګــانو د ښار
زه د لــوګــو او د لمبــو د کلي
نه زما زړه ستا ځراغــونــه غواړي
نه ستــا پــه زړه کې شته ارزو د کلي
پوهېـږم تا نه هېـره شوې ده اوس
(اکــو، بکــو، سرسیــندکــو) د کــلي

ستا پــه مـړوند کې بنګړي شور نه کوي
نه دې پــر غــاړه کـۍ زانـــګي
ستا د ټټــر لونګیــن چــا وړی دی؟
وایه په کوم ځای دې اوبږۍ زانګي؟
زمــوږ د کلي د چینــار پــه ټال کې
اوس هــم یــوه نـیمـه نجـلۍ زانګي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما له کبر و غرور ډک جانانه!
د ځمکې هر موجود زوال لري
دا بې ګناه زړه مې نور مه ځوروه
ازار به وکاندي وبال لري
پروردګاره! نور يې ستړى کړمه
دا ژوند خو بې حده جنجال لري

شکر دى ډېر بېوسه شوى نه يم
اوس هم ديره لرم چينار لرمه
هر يو ماښام په کې ډېوې بلېږي
زه د شهيدې اروا ښار لرمه
تاته به هم د دې سپرغۍ رسېږي
زړه په سينه انګار انګار لرمه

زما د کانهي زړه نه کرکه کېږي
زه په سينه کې زړګى موم ساتم
جانان مې خوي د ماشومانو کوي
زه به تر څو زړه د ماشوم ساتم؟
اخر يې ستا له لاسه څښمه ګوره
زهر ساتم ځانته زقوم ساتم

زما د اوښکو دې پروا ونه کړه
ته د ژړا په ژبه نه پوهېږې
زه به نو څنګه تسلي درکړمه
چې ته زما په ژبه نه پوهېږې
پرون دې ډېرې ښې خبرې وکړې
دا دى نن بيا په ژبه نه پوهېږې

۱۳۹۰/۶/۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو هېــلو پــه يــاد غلی شومه
آن له فرياد څخــه پــه لــوړه توکه

ماته دا ژونــد بلــه مانــا نــه لري
د چا له ياد څخــه پــه لــوړه توکه

حالات مــې وژني د ارمـان نـاوکې
له يو جلاد څخـه پـه لـوړه تـوکه

د نړۍ يو ځای مې هم نه خوښيږي
جلال آبــاد څخـــه پـــه لوړه توکه

کله سهر شي کلـه خـړه شـي ماښـام راشـي
ژوند چې راځي نو ورسره د مرګ پيغام راشي

دلته پراته په ميخانه کې ټول په دې هيلـه دي
ساقي! که ستا له خوا پېرزو وشي او جام راشي

حيران يم که هـر څومره مې راواړول پر سر
ساقي ستا پــه جامــونــو نن خمار نه راځي

يو چـا وعده راکړې ښه پخه د سپينې خولې
دانـشه! وارخطـا نـه يـم تلـوار نـه راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعـا

دوې سترګې، هغه سترګې
چې هینداري دي، چینې دي
دوې سترګې، هغه سترګې
چې لیدل یې راته ګران دي
دوه لاسه، هغه لاسه
چې به یې هېڅکله لمس نه کړم
څو ګوتې هغه ګوتې، چې تنکۍ دي ښایسته دي
څو ګوتې هغه ګوتې چې پیغام راته رالیږي
زما د شعر ملګې دي الهام راته رالیږي
دا یاد مې دي خالقه! د جانان د وجود غړي
پر ما باندې دي ګران، لکه د ځان د وجود غړي
نو خدایه !لویه خدایه !!
ای خدایه لویه خدایه !!!
له سترګو دې ونه تښتي ، خوبـونه د جانان
له درده لرې وساتې، لاسونه د جــانـــــان

۲/۱۲/۱۳۹۰ جلال اباد ننګرهار

زمـا زړه لکـــه هینـــداره، پکـې ښکـــارې
مـخ را وګرځـوه یـاره! پکـې ښکـــارې

زه دې سترګو کې له خلکو څنګه پټ کړم
د جانان د عشق خُمـاره، پکـــې ښکـــارې

که په زړونو باندې لـــوبې کـول فـن وي
ګراني! تـــه پخه فنکـاره، پکـــې ښکـــارې

ډېر که ما دی خپل زړګی اور تـــه نیـولی
لـږه ته هم قُـصور واره پکـــې ښکــــارې

له دې ژونده به **دانشه**! څه خوند واخلې
سترې، سترې له روزګاره پکـــې ښکـــارې

ما پر ښکلو زړه وېشه اوبه اوبه شو
څو چې تاته رسېده اوبه اوبه شو

له هر ښکلي نه مې زړه مينه غوښتله
لېونی نــه پوهېــده اوبه اوبه شو

تا پسې مې دا کمزوری زړه جانانـه!
په سينه کې درزېده اوبـــه اوبه شو

هغه زړه چې ما شيندلی ۇ ستا پښو تـه
بېرته نـه راټولېـده اوبـــه اوبه شو

مينان چې يو بل ويني غوښه اخلي
دانش تا ته په کاته اوبه اوبه شو

نا اشنا اشنا ته!!

ته ملامته نه يې، ته ملامته نه يې
ټوله ګناه زما ده
زه د وژلو يمه
په ځنځيرونو باندې، کلك د ترلو يمه
ته څوك يې؟ چيرته يې ته؟
ستا پيژندنه څه ده؟ زما ګمنامه اشنا!
ما ته د دې وړو، وړو پوښتنو ځواب به کله راکړې؟
لا دې تر اوسه په تمامه مانا نه پيژنم
خو بيا هم زه لېونی درپسې ډېر ژاړم
کله چې ته خپه شې او ستا سلام را نه شي
بيا نو ماشوم شمه زه، له حده تېر ژاړم
پوهېږم ته به مې په دې لېونتوب
کله نا کله په کړس کړس خاندې
خير دی که خاندې ګرانې ښه وخانده
زه خپه کېږمه نه
ته ملامته نه يې، ته ملامته نه يې
ټوله ګناه زما ده
زه د وژلو يمه!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چا ازار د چا ښېرې دي لېونی يې کړمه
له ډېره وخته راپسې دي لېونی يې کړمه

ګرانې! د مخ پر سپینه پاڼه دې د شونډو کرښې
د اور سکروټې دي، لمبې دي لېونی يې کړمه

ته لکه ستوری په اسمان زه په لمن د ځمکې
تر منځ مو ډېرې فاصلې دي لېونی يې کړمه

زما او ستا د ښکلې مینې په نصیب جانانه!
څومره بدرنګې زمانې دي، لېونی يې کړمه

دانشه! دلته خو د دې کلي پر هره لاره
دار دی، جلاد دی، غرغرې دي لېونی يې کړمه

۲۶/۱۰/۱۳۸۴ ننګرهار پوهنتون

ډېره په هوس به راته نه خاندې
مړه شې، په کړس کړس به راته نه خاندې

هسې نه څه ټوکه مې پر زړه وشي
لوړ زما له وس به راته نه خاندې

هره یوه لحظه دې خندېده غواړم
ډېره موده پس به راته نه خاندې

ستا موسېده شونډو کې دې ډېر اعلی
شرنګ لکه جرس به راته نه خاندې

دا نخره دې بیا ځلې تکرار مه شه
تللو کې واپس به راته نه خاندې

پرېږده چې **دانش** خو لږه ساه واخلم
په هر یو نفس به راته نه خاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه دې کړم حیران لاسونه مه وهه
بس کړه نور په ځان لاسونه مه وهه

ته خو به سپرلی راولې ګل به شې
ما به کړې خزان لاسونه مه وهه

نه دې لا ګل شوي د سینو غوټۍ
هسې په ګریوان لاسونه مه وهه

بیا به مې دا زړه د رغېدو نه وي
دومره په کې وران لاسونه مه وهه

ستا د شوخو سترګو ما **دانش** سره
نه کېږي ګوزران لاسونه مه وهه

۱۳۷۸/۱۱/۱۷

دا جنګ پر موږ دی او که موږ جوړ کړی جنګ دی پر چا؟
دې خونړي میدان کې څوک غلیم دی، ننګ دی پر چا؟

پښتونه! ځان په دې يو ټکي پوهول په کار دي
څوک خپل سرونه خوري، وخت ایښی دا قلنګ دی پر چا؟

نړۍ د چا په مرګ و ژوبلې بیا سلا کړې ده
دغه پراخه جهان دې ورځو کې تنګ دی پر چا؟

ته په دې خوښ يې تر میدانه درته توره رسي
د دغې تورې چلول په چا دي، شرنګ دی پر چا؟

دانشه! څوک ستورو سپوږمۍ کې د ژوند لار لټوي
په مشوانۍ کې د لیک لوست وچ شوی رنګ دی پر چا؟

۱۳۸۹/۷/۲۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنــه پېغــله ده پر پوزه يې نتکۍ ساتـــلې
زما د لاس نـــښه تـــر اوسه لېونۍ ساتـــلې

څنګه به ساه وځي زما، بې له تا څنګه ومــرم ؟
راځه ما تا ته ده د ژوند وروستۍ سلګۍ ساتلې

تا که حيـــا پاللې تا لوپټــه ښکتـــه نـــه کړه
ما هم شمله تر اوسه هسکه د پګړۍ ساتـــلې

چا خپله توره د غليم په مرۍ ښخـــه کـــړله
چا په دې دور کې بس خپله ککرۍ ساتلې

لا مې سينه لمبو ته سپر ده، لا بې وسه نـه يم
ټوپک په لاس هم مې په غاړه ګردنۍ ساتلې

ته که **دانش** وژنې؛ نو تا تــه خپله وينه ښيي
بس ستا چړې ته يې تر اوسه ده مرۍ ساتلې

ما خـــو تر ډېره مينه ورکړه مينــه ناک نــه شو
جانــانــه زړه دې له نفرت او کينې پاک نـــه شو

ډېـره موده وشوه باغي دی خپلــه طبعــه کوي
خدايــه! دا زړه زمــا په لاس زما پــه واک نه شو

که ستا په څېر يې پــه ښارونو کې ژوند هم غوره کړ
ساده **دانش** بيا هم ځيرک نه شو چالاک نه شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې اخته د ځان په وير دی ګیله چا نه وکړم؟
جانانه! ستا عشق کې اسیر دی ګیله چا نه وکړم؟

پرون ؤ پروت په میخانه کې له ساقیانو سره
نن یې تسبې په لاس کې پیر دی، ګیله چا نه وکړم؟

په داسې ملک کې مې د زړه له کوره غلا شوې ده
چې خپله غل په کې امیر دی ګیله چا نه وکړم؟

د زمرو ځاله کې خوځېږي نن لکۍ د ګیدړ
باز د ټپوس پنجه کې ګیر دی، ګیله چا نه وکړم؟

دانشه! څنګه به د هیلو غوټۍ ګل شي زما
خزان له ورایه راته څیر دی ګیله چا نه وکړم؟

۱۳۷۸/۱۲/۱

خوره به کړله تا راته څنګل په ډېره مینه
ما هم په خواږه خوب به پرې څنګل په ډېره مینه

هېرېږي مې نه اوس مې هم هغه وختونه یاد شي
راوړۀ به چې مې ستا وربل ته ګل په ډېره مینه

ما پاڼو د ګلاب کې یاره ستا تصویر لیدلو
ښیښه کې د شبنم چې مې کتل په ډېره مینه

څه ښکلې ورځې شپې وې ماشومتوب ؤ لېونتوب ؤ
توتان به مې ځولۍ ته ستا څنډل په ډېره مینه

د تلو په و خت به ستا ؤ، عجیبه اظهار د مینې
دانش به دې تندي نه کړلو ښکل په ډېره مینه

۱۳۸۹/۱۰/۲۵

نــه يمه ايره، لمبه مې ځان اخيستې نه ده لا
کړيکه مې له درد و له خفګان اخيستې نه ده لا

ما خپل ارمانونه په زړګي کې زندۍ کړي دي
ساه رانــه تر اوسه يو ارمان اخيستې نه ده لا

هغه چې حالاتو راته يو ځل تار تار کړی دی
بيا تنۍ زما هـغـه ګـرېوان اخيستې نه ده لا

ما نــه يې له شونډو خنداګانې شوکولې دي
اوښکه مې له سترګو نه جانان اخيستې نه ده لا

لاړلــه **دانشه**! د ژونـد ډېره برخه تېره شوه
ګټه ترينــه تــا د يــو غيران اخيستې نه ده لا

۱۳۹۸/۱۱/۵

چې مينه نه کړو، محبت نه کوو څـه بـه کوو ؟
لـه دې حـالاتو بغـاوت نـه کـوو څـه به کوو ؟

له لاس يې نه شو رانيـولی، د پښتـو وطن دی
ښکلو ته سترګو کې چې ست نه کوو څه به کوو ؟

مورې بـه تر څو کينه پالـو، د خپلو زړونو په کور
چې نفرتونو نه نفرت نـه کــوو څه بـه کـــوو ؟

تمه د ګل لـرو، نـــو ګــل تــه رسېـدو لپاره
چې د اغزيو نزدېکت نه کوو څه بــه کـــوو ؟

بـلا غمـونه دې پر زړه شول مېلمانه **دانـشه**!
اوس يې چې څه ناځـه عزت نه کوو څه به کوو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه ګوزاره درسره ګرانه ډېر دې ستړی کړمه
یقین پر خدای وکه جانانه ډېر دې ستړی کړمه

کله دې سره راته تار تار کړي، کله سپین خېرې کړي
نور دې ګنډی نه شم ګرېوانه ډېر دې ستړی کړمه

وخته! په دومره کړکېچونو کې دې ونغاړلم
چې ځان لټوم ورک یم له ځانه ډېر دې ستړی کړمه

پروردګاره! د رحمت باران دې وه وروه
د سرو سکروټو له بارانه ډېر دې ستړی کړمه

نېټه پوره شوه تا سینې پورې ونه نیولم
خفه اټک یمه افغانه! ډېر دې ستړی کړمه

ما **دانش** ډېره هڅه وکړه خو ته قتل شولې
پوره مې نه کړلې ارمانه ډېر دې ستړی کړمه

۱/۲/۱۳۸۴ ننګرهار پوهنتون

خیر دی که ته ګل او زه اغزیو کې حساب شمه
دومره خو به وشي چې ژوندیو کې حساب شمه

راشه یوه تنهۍ مې په ګرېوان کې ده دا هم واخله
پرېږده له دې وروسته لېونیو کې حساب شمه

چا چې یم وژلی اوس هغه ته لاس په نام یمه
نه به د پګړۍ شم، نه پګړیو کې حساب شمه

نه مې مینه راوړه نه پیغام د ازادۍ لرم
زه سپرلی به څنګه په سپرلیو کې حساب شمه؟

خاورو کې پرتې دي خو چې خاورو خاورې نه کړلې
زه **دانش** دې هغو ککړیو کې حساب شمه

۹/۱/۱۳۸۴ ننګرهار پوهنتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه رپ وهي، نه خوري زما ستړګې دي
تا ته چې درګوري زما ستړګې دي

نه پوهېږم دا پوښتنه حل نه شوه
ولې ستا په لوري زما ستړګې دي؟
هېڅ مې نظر ستا له مخه نه اوړي
ستا د قامت سیوري زما ستړګې دي
ته لکه سپوږمۍ د کهکشان غېږ کې
ستا چاپېره ستوري زما ستړګې دي
ستا ستړګو ته کله ځیر کتلی شي
وه ګرانه کمزورې زما ستړګې دي
چا مې غزل ولوسته او ویې ویل
ستا د غزل توري زما ستړګې دي

زه **دانش** به چا ته ګرېوان څیرې کړم
اوښکې چې ترې اوري زما ستړګې دي

شهرت دې په ښایست کې دلته ښه وتلی دی
د چا درپسې ستړګې د چا زړه وتلی دی

ای یو نظر خو وګوره والله ستا د نظر دی
دا غشی چې زما له زړه تېره وتلی دی

چې ستا حسن یې ولیدو واعظ زموږ د کلي
موده وشوه له لمونځ او اوداسه وتلی دی

ناصح دلته له چانه د ګودر پوښتنه وکړه
زاهد هم ورپسې په لمر خاته وتلی دی

له کار خو هر سړی وځي د مینې له سببه
دانش په کې ببخي له ژوندانه وتلی دی

٥/٢/١٣٨١ جلال اباد ننګرهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مې زړه هر څومره سترې شي مـور مـړی
بیـا هم ستـا غمونـه وړلی شي مـوړ مـړی

پـه ټپـي وجود مــې نــوی زخــم مه ږده
خیر دی زوړ پرهر زغملـی شي مـور مـړی

مرګی حق دی هر ځای یو نیم انسان ومري
خو زمـوږه تمــام کلی شي مـــور مـــړی

غم دا نه دی چې یو کس درنـه مرګ وخــوري
غم خو دا دی چې مور مـړی شي مــور مـړی

پــه دې خـــاوره غیــر تر ډېره پاتې نه دی
بس دا یو نیــم پکې پړی شي مــور مـــړی

دلتــــه نشتــه د ژونـــدیـــو قـــدر نـشته
هر چې ومري نو ښاغلی شي مـور مـــړی

دانش تـــا ته کوم سوغـات دروړلی نشي
خــو زړه ستا پښو ته شیندلی شي مور مړی

۰۹/۰۳/۱۳۹۰ جلال اباد ننګرهار

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــا پـــه کار وي د اشنـا سترګې
واوختـې مـــاتــــه د دونيــــا سترګې

پـر زړه مې ځـــای د زخم پـــاتې نه شو
نښــــــــه رسا ولـــي دا ستـــا ستــــرګې

چـــې بې له تا بل تــه غـــړېــږي يـــاره
خدای دې ړندې کړي دا زمـــا سترګې

ما نـــــه دې عقــل نـــــادرکــــــه کړلو
تــــا چې را واړولـــې بيــــا ستــــرګې

ډېر به زما غونـــدې ايـــره کړي
څو چې وي تـــا پـورې همدا سترګې

دانش چې ليکي سترګې سترګې غزل
پـــــر زړه يې ګـــرځي خامــــخا سترګې
۱۳۷۸/۹/۱۸

خاصيت د ګل لرې، بهـار پورې تړلی يې ته
لکه سحر نسيم، سهار پـــورې تړلی يې ته

د جانـان يـاده له لمر څرک سره پر زړه دېره شې
بيـا تر ماښامـــه مې روزګار پورې تړلی يې ته

وخت به زموږ د تړون کومه غوټـــه ژر پرانيزي
ما خــو د زړه په هر يو تـار پورې تړلی يې ته

د يار د لاس نښې دسماله! يار راځي او کنه ؟
زمـا خو شنـــاختې د مزار پورې تړلی يې ته

دانشه! بس که نورې لارې د ګودر مه څاره
چا بـــه د کلي دنګ چينار پورې تړلی يې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولی درته ما دی یاره خپله خپله زړه
په غشو د بڼو باندې مې وله وله زړه

له ښکلو نه ما ډېر په هنر وساته زړګی
خو ستا سترګو مې واړوه په بله بله زړه

له هر څه به شي صبر خو یوه خبره واوره
له تا د صبرېدلو نه دی ګله ګله زړه

پښتون شه په پښتو راسره ټینګه وعده وکړه
په اور باندې سېزې مې یاره څله څله زړه

شراب مې څښلي نه دي زه **دانش** شرابي نه یم
خو ستا شونډو ته کېږي زما کله کله زړه

۱/۱/۱۳۸۰ جلال اباد ننګرهار

ستا سترګې چې شي پناه له سترګو مې
ورکه شي اشنا رڼا له سترګو مې

زه که یې هرڅو له زړګي وباسم
نه وځي دا ستا ښکلاله سترګو مې
ستا سترګې مې شولې سترګو سترګو ته
ځکه اوښکې تلې اشنا له سترګو مې
خیر که مې له سترګو اوښکې پرېوتې
خدای دې نه کړي تا خطا له سترګو مې
زړه راته د عشق په جرم مه نیسه
شوې یاره دا ګناه له سترګو مې

نېغ راته **دانشه**! ځکه نه ګوري
یار ډېره کوي حیا له سترګو مې

۱۳۷۹/۱۱/۱۱

که د کـــلي يـا د ښـار دي
د دې خــاورې خلک خـوار دي

دلتــه تور کارغــان الــوُت کړي
ګــډ د زاڼــو پــه کتــار دي

څوک له لوږې نه تيندک خوري
څوک ټالـی وهـي خمار دي

دا مــتل غلت ثـابت شـو
شـپه تيـاره مـــنې په شمار دي

دانـش لاس پــه زړګي کـېښود
ستــا بــاڼــــه ولاړ کتـار دي

مـا زړه درتـه درکړی، زړه په زړه کې راته را
احساس د محبت دې پـه کاتـه کې راته را

دانـش شبګير وهلی يم ، که سترګه مې لږ ورشي
د سر لپاره ځــای پـه زنګـانه کې راتــه را

تر ډېـره درتـه ناست وومـه، تـر ډېره ته رانغلې
وعده شـوه درنه ګوندې خپله هېـره ته رانغلې

سهـار ؤ، مـازيګر شو، لمر د غرونو شاته پرېوت
مـاښـام کـه رانـه تـور ځـادر چاپېره ته رانغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جانـــان مې مخامخ نـــاست ؤ، رڼا ته د ډیوې
زه هم ورسـره کېنـــاستـمه، خواتـه د ډیوې

ستا سترګو کې دلبره، بېګـاه ډېر ؤ رنګ و نور
رڼـــا يې کړلـــه تتـــه ښکـــاره ماتـــه د ډیوې

حیران ؤ ، مونږه دواړه تېره شپه چې تـــه رانـغلې
ډیـــوه زمـا ژړا تـــــه، زه ژړا تـــه د ډیـــوې

دا خـلك پر قبـرونـو شمـعـې ولې بـلـوي؟
ملـګرو! خیر رسیـــږي هلـــته چاتـه د ډیوې

دانـشه! ما به زړه هغې بـه ځان راسره وخوړ
ایرې بـــه مې راټــولې کړې سبا ته د ډیـوې

۱۳۹۰/۷/۲۳

باڼـــه دې ښکتـه ګوري، پـــه ښـــو کې حیا راغله
لېمو دې اوښکې ډنډ کړې، په لېمو کې حیا راغله
اه! څومـره ساده ګي ده یاره ستا حُسن و جمال کې
دانـش تـــه هم ستا سترګو تـه کتو کې حیا راغله

تـر ډېـره وخته مې ستا توره په سیـنه پـاتې وه
تـــا خـــو وژلی وم، زمـا اب و دانـه پـاتې وه
زه د ملا په اذان پاڅېـدمه خدای مې یـاد کړ
هـغـه د لمـر تر راخـتو پورې ویـده پـــاتې وه

که تـــه اور شې که لمبـه درغـــاړې وځم
زه وېـرېـــږم نه، راځــه درغـاړې وځم

تا تــه نــه درځـي هېڅ چل د پخـلاينې
هـــر ځــل زه لـه تا سره درغــــاړې وځم

زما سترګو کې دې خپل تصـويـر ليدی شې
بختـورې! ايـېـــنه درغــــــاړې وځم

زنده ګۍ نـه مې زړه تـور دی مـرګه راشه
نن پــه خـپلــه اراده درغـــاړې وځــم

ساقي! تـــا نــه چـــا لـپاره غـــاړه اخلم
پيمـانـــه پـه پيمانـــه درغـــاړې وځــم

دانش چـا سره دردونـه خپل شريک کړم
بــله نــه لــرم چـاره درغــاړې وځم
۱۳۹۰/۵/۲۴

ماشومانو!!!

ای کوچنيـو ماشـومــــانو،ګـلاليـو ماشومانــو!
شور پــه هـــره لاره جوړ کړئ، د شپېليو ماشومانـــو!
خـــړو خاورو کې لوغړېـږئ، لېونيـو ماشومانـــو!
واخـلـئ ښه خونـدونــه واخلئ له مستيو ماشومانو!

هـر څه ځان لپاره غواړئ په فـريـــاد او واويـلا شئ
مـــرور شئ پـه ژړا شئ، شېبه وروسته بيا پـخـلا شئ

څومـره ښکلې زنـده ګي ده د شاهانو بادشاهـي ده
نـه د چـا درسـره کـار شتـه نه مو چا سره سيالي ده
نيا مـو اخلي بـلاګانې مور مـو هم درنـه راضـي ده
ستاسو هرې يوې نخرې ته دونيا ټوله سلامي ده

پام چې داسې سوال ونه کړئ، خدايه! ژر موږه لويان کړې
لکه څنګ چې مو مشران دي، موږه هم د دوی په شان کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هسې نه چې بیا لویان شئ او په خپل سوال پښېمان شئ
نه به خپله د خپل ځان شئ نه د دې فاني جهان شئ
په صورت بـه انسانـان یئ، په خصلت لکه ماران شئ
بیا به بېرته کوچني نه شئ، پـه یـو دوه کې به حیران شئ

ماشومان ماشومان ښه یئ، ماشومتوب کې بادشاهي ده
لوی چې نـه شئ، هوښیار نه شئ، لېونتوب کې پادشاهي ده

یـو وخت زه هم یو ماشوم وم، کور و کلي ته معلوم وم
لکه اوس چې یمـه داسې نه حریص ومه نه شوم وم
زړه مې نـه و لـکه کـاڼی، په خصـلت لکه د موم وم
خوږ تر شاتو وم هر چا تـه، زهر نـه وم نـه زقوم وم

له همزولو سره ما بـه جوړ کـورونـه کړل د خـاورو
شېبه وروسته بـه مو بیا ړنګ محلونـه کړل د خاورو

د خپـــل کـلي پـه کوڅو کې لوبـېدو به په بـاغـکو
یا بـه نـجونـو سره ګـډ شو پـه خوښیـو د نـانځـکو
ځغلېدو به شور بــه جـوړ و، پښې یبلې په تـرپـکو
کلـــه کــــله مـو کـولـه ((اکو بکو سرسینـــدکو))

پټ پټـونی مې یـادېږي، اه څه ښکلې ورځې شپې وې
د دېـوانـو او پیـریانـو کیسې هم ډېرې خوږې وې

زما ځانـتـه یـو جهـان ؤ، ډېـر ښایستـه هـغـه زمان ؤ
هېڅ مې غم اندېښنه نه وه، نه مې زړه کې څه خفګان ؤ
بادشـاهي وه شهـزاده وم، زمـا راج زمـا دوران ؤ
زړه مـې داسې زخمي نـه ؤ نـه مې تار تار دا ګرېوان ؤ

دا چې ستونی مې راډک شو ماشومتوب مې راپه زړه شو
ها د خړو خاورو لوبې، لېونتوب مې راپه زړه شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو چې کله را زلمی شوم، ماشومتوب لاړه سړی شوم
خپلې سترګې مې کړې خلاصې په شناخت د ځان او خدای شوم
چې د چا د زړه ټکور وم، هغو سترګو ته اغزی شوم
زه ماشوم لېونی نـه وم، سړیتـوب کې لېـونی شـوم

دونـیا ډکـه وه لـه غمـه، زما پـام ورتـه هېڅ نه ؤ
هر ساعت د غـم اغاز و، خو انجـام ورتـه هېڅ نه ؤ

خدای شته ډېر زيات پښېمان يم، کوچينوالي په ارمان يم
د غم پېټـي ډېـر درانه دي، ستړی ستړی يم ستومان يم
په کوم لـور زمـا سفر دی، دا پـه کومه لار روان يم ؟
نه خو خپله د خپل ځان شوم نه په برخه د جانان يم

کاش چې بېرتـه بـيا ماشـوم شم لـه جهانـه نا خبره
لـه خپـل ځانــه ناخبـره لــه جانــانـه نــاخبره

اوس په برخه اندېښنې دي، د اميد ډېـوې مې مړې دي
هر سړی رانــه خفـه دی، د هـر چا رانــه ګيلي دي
چا ته زه يم ملامتـه، د چـا سـترګې ماتـه مـړې دي
د **دانـش** دا زنـده ګي ده، دا د سترې ژونـد کيسې دي

لويـه خدايه! ماشومتوب را، بېـرته هغه لېونتـوب را
چې ويده پـه الاهو شــم،خـوږې مـور په غېږ کې خوب را

پـلار

یو ماشوم خپلې مور ته داسې ویل:
((د کلي خلک راته بې پلاره وايي))

مور يې په خپله غېږ کې ونغاړلو.
- زویه! رښتیا ده ستا خو پلار نشته.

- مورې! نو پلار مې څه شو؟

- پلار خو دې خدای واخیسته.

ماشوم رڼې رڼې د مور سترګو ته
یوه شیبه په چُوپه خوله وکتل
بیا يې په کراره وویل
((بېرته يې نه را کوي؟؟؟))

رپیـږي زړه مې، ستـا د جـدایۍ لـــه زوره نه دی
تـــر اوسه لا د دارنـــګه یـــارۍ لـــه زوره نه دی

پیـزوان لـــه زوره نه دی، د نتکۍ له زوره نه دی
ځنګیـږي پـــرې خو زلفو د ټالۍ له زوره نه دی

جانـانـه! چې پـه ټوکه کې ترې هم مرور نه شې
ماشوم زړه مې د دا ډول شوخۍ له زوره نه دی

زاهد به توبه کړې وي، خــو دې کې هم شک نشته
اخر به ترېنه ماته شي، خــولګۍ لـــه زوره نه دی

له چا مې سترګه نه سوځي ، په هر سړي ډاډه ځم
میــرات زړه مې د دې یوې نجلۍ له زوره نه دی

تا ډک جامــونه ورکړه، ساقــي ستا دې کور ودان وي
دانش ګـوره د دومره بېخــودۍ له زوره نه دی

کـلی دې اور واخلي،کـوڅې لمبـه لمبـه شه
بغـیر له تـا مې د ژونـد، شیـبې لمبـه لمبـه شه

چې سترګو سترګو ته مې پکې ستا سترګې نه شي
زمـا د ژونـد جانــانــه لمحې لمبه لمبـه شه

پــام کوه مړه چې نــه شې، راسره سمـه ژاړه
زه درتــه ناست یمـه لا، ډیـوې لمبه لمبـه شه

د یـار د شونـډو نـشـه، چې په کې نه وي پرته
ستا د شـــرابـو ساقي! پیــالې لمبـه لمبـه شـه

دانــش خو ستـا نـازونــه پر ځـان منلي اشنا
د دغـه نـورو ښکلـو نخـرې لمبــه لمبــه شـه

زه دې سترۍ کړم ستــومانه خدای دې مړ که
چې زما نه شوې جانانه! خدای دې مړه که

چې زمــا مخکې دې بــل لـــه لاسه نیسي
دا خبـره بـــه شي ګرانـه خدای دې مړ که

اوس مې وس نـشته اشنـــا خو ورځ د حشر
تا بـــه نـــیسم له ګـریوانه خدای دې مړ که

د ښکـلا بیــړۍ دې ډوبـه پـــه دریـاب شه
زړه دې وچوه له خفګانه خدای دې مـــړ که

ای نـاتـــرسه! هیڅ دې تـرس پـه ما رانغی
بې وفا مغرور پـه ځانـــه! خدای دې مړ که

ما **دانش** کــه درتــه ډیـرې ښیرې وکړې
خو پـرې نـــه یم پښیـمانه خدای دې مړ که
۱۳۸۳/۱۲/۲۰

ستا پـــه محبـت مې ایمان ډېر ښه دی
هر غم تـــه نیولی مې ځان ډېر ښه دی

ستا وعـــدې منمه چې رښتیـنې دي
بد نـه دی په تا مې ګومان ډېر ښه دی

ورکـه دې شي دا دونیا دې ورکه شي
ځـار شم ترېنـه هغه جهان ډېر ښه دی

ستا له غمـه ښاځي چې له سترګو مې
دا د رڼـــو اوښکو بـــاران ډېـر ښه دی

زه د وخت خپـېـــړو ســـوځولی یـــم
ما سره قسم دی جـانـان ډېر ښه دی

پـام کـوه **دانـشـه**! ویـې نـــه ګنډې
ډېر ښه دی شکېدلی ګرېوان ډېر ښه دی
۱۳۸۳/۱۲/۷

زه خو نـور څـه نـــه لرم دوعا به درته ولېـــږم
اوښکې به در ولېـــږم، ژړا بـــه درتـــه ولېـږم

ښکتـــه لـــه ښـــو څخه د سوال په لپو پرېوتې
تږمې تـږمې اوښکې مې همدا به درته ولېــږم

نـــور که مې هېڅ هم په دې ږنګ کلي کې ونه موندل
میـنـــه به درولېـــږم حیـــا بـــه درته ولېـــږم

ټول بدن مې مه سېځه د شونډو په اورونو دې
شتـــه راســـره زړه لـرمه دا بـــه درتـــه ولـېږم

کله چې راځې نو زما قـــبر تـــه جنـډه راوړه
ګـرانې! د **دانـش** دا تمـنـــا به درته ولېـــږم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــا پسې بيـــا وران دی، زړګی زما
څـومـــره پرېـــشان دی، زړګی زما

نښې د سپــــرلي پـــه کې ليدی نشم
ټول عمر خزان دی، زړګی ز مـــا

نـشته سيــم و زر ورانو جونګړو کې
ستا په مينه خـــان دی، زړګی زمـــا

هر چا ته يې ځان منګول کې ورکړلو
ځکـــه خـو نـادان دی، زړګی زمـا

خپل د کور درشل د اټک پل ګـڼي
ضـد کـوي افـغان دی، زړګی زمـا

۱۳۷۸/۱۱/۲۵

اختره !

تر جانانه تللی نه يمه اختره
لا تر اوسه زه او زړه يمه اختره

تير کال هم وومه يواځې که ستا ياد شي ؟
سږ هم بې ځالې مرغه يمه اختره

بيا دې يو بلا يادونه را په زړه کړل
بيا اوبه اوبه يمه اختره

کوچنی اختر ۱۳۹۰ کال

څه له پخوا نه تا شيندلي څه دستي شيندلي
پر هره لاره دې د ژوند راته اغزي شيندلي

دلته دې غرونو ته موږ تل د وينو رنګ ورکړی
کله نا کله که ګلونه پسرلي شيندلي

ستا پر ښکلا به د بدرنګو نظر نه پرېوځي
پر هر قدم مې درته ياره سپېلني شيندلي

ښکاري چې بيا کوم يو وحشي پر کلي بريد کړی دی
چېرته ريښې ريښې څادر چېرته بنګړي شيندلي

اوس خو موږ دلته خپل سرونه هم قلم قلم کړل
که مو پخوا په کې کپړۍ د پړنګي شيندلي

ناترسه ياره قدمونه لږ په پام اخله
دانش ټوټې درته پر لاره د زړګي شيندلي
۱۳۸۴/۱۰/۸

زه د هر ملګري د هر يار زړه پسې ګرځمه
ستوری يم د ژوند د دې مدار زړه پسې ګرځمه

خوږه ياره! ما دې له کاروان سره ملګری کړه
زه هم ستا په څېر انګار انګار زړه پسې ګرځمه

تاسو به ملګرو له سپرلي نه د ګل تمه کړئ
زه د ګل د شونډو د پرهار زړه پسې ګرځمه

شتون زما د شته وجود په شتون کې د ملګرو دی
زړونه بلا ډېر شته خو د کار زړه پسې ګرځمه

صبر شه جانانه! زما توري تا اوس نه يادئ
دې ورځو کې زه د خپل اختيار[1] زړه پسې ګرځمه

۱: هجرت الله اختيار زما ليکوال او شاعر ملګری دی.

لکه غوټۍ چې شي مُوسکۍ سپرلي ته غاړه و رکړي
داسې مې ستا هره خندا زړګي تـه غاړه ورکړي

د ګل پــه ښاخ کې د ګل پـاڼـو ښکلولو په نیت
کله نـا کله بـوراګان اغزي تــه غــاړه ورکړي

دې زمانه کې معشوقې ټولې د ګل خویندې دي
چې صنوبر پـرېږدي او تور زنګي ته غاړه ورکړي

جانـانـه! چېرتـه او تـر کـومـه به یې وساتو ترې
زمور دا خور ژوند به اخر مرګي ته غـاړه ورکړي

د **دانــش** سترګو کې څپه بیا د مستۍ خوره ده
لکه ناڅاپــه چې دلبــر سړي تــه غــاړه ورکړي

۹/۱۰/۱۳۸۴ ننګرهار پوهنتون

ښخ شوی پــر سینه مې خنجر ستا له لاسه دی
هر داغ زما پـر زړه، هـر پر هر ستا له لاسه دی

په دې ګناه خو ګرانه زه بـل څوک نشم نیولی
پر مــا دا نــرېدلی کمر ستــا لــه لاســه دی

چې زه پـرې نازېدم ما له نړۍ سره سیالي کړه
مات شوی مــې اوس هغه وزر ستا له لاسه دی

ګیله زما لــه تــا ده، نــه له غیـر و لـه غمازه
پېښ شوی راته هر ځل خطر ستا لـه لاسه دی

دانـش چې په دې ټول کلي کې تاته ګوته نیسي
ګرېوان یې خیـرې شوی اکثر ستا له لاسه دی

۱۰/۲/۱۳۸۵ ننګرهار پوهنتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا خو انځور زما په سترګو کې دی
لکه یو نــور زمـا په سترګو کې دی

یــو څه ستــا حسن پسخونې کوي
یو څـه قصور زما په سترګو کې دی

ګرانې! ستا مخ ته مې نن ډېر کتلي
ځکـه سرور زمـا پـه سترګو کې دی

جانـانـه! تـا نــه شکایــت تــر اوسه
لکه رنځـور زمـــا په سترګو کې دی

زړه مې زخمي دی، دا چې نه ژاړمه
دا خو غـرور زمـا په سترګو کې دی

دانـشـه! هــر ښکلــی د دغــه کلي
شته دی، ضرور زما په سترګو کې دی

۵/۷/۱۳۸۵ ننګرهار پوهنتون

لــه ماښامـــه تــر سهـاره خلک تښتـــي
هم لـــه کلي هم لـــه ښاره خلک تښتـــي

خـدایـه! بیـا مې څـه افت په وطن راغی
بیـا له کوم یـــوه ښامـــاره خلک تښتـــي

چا تـرې ټولې څانګې پرې کړې لغړ ښکاري
د بـر کلي لـــــه چینــاره خلک تښتـــي

زړونـــه مات دي مستي نـشته په زلمـو کې
لــــه ټپـــو د یکـــه زاره خلک تښتـــي

په سرو سترګـــو لـــه اټـــکه اوړي ژاړي
له کـــابل او ننګـــرهـاره خلک تښتـــي

ستا **دانـش** یو ازې ستا کوڅو ته ناست دی
ای زمـا د میـــنې یـــاره خـــلک تښتـــي

۱۳۸۰/۶/۳۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

له جنګه سترې يو پـــه جنګ کې ګوزاره نه کېږي
ملګرو نور د تـــورو شرنګ کې ګوزاره نه کېږي

زمـوږ د هر يـو جنګ انجام دی د بل نوی اغاز
بس دی د سرو وينو پـه رنګ کې ګوزاره نه کېږي

د نفـاق اور مـو تـر کـاله او تـر بستـره راغـــی
ښځې خاوند پـه يو پالنګ کې ګوزاره نه کېږي

مـوږ عادت شوي يـو ټـــوپکو او کوتکـــو سره
اوس مو سُرود او په اهنګ کې ګوزاره نه کېږي

ناست دی لـه تـا سره خو لار د رقيبـــانو څاري
دانــشه! پاڅه د يار څنګ کې ګوزاره نه کېږي

مـــا ستا د يـــادونو د کاروان لاره نيـــولې ده
اوښکو مې له سترګو د ګريوان لاره نيولې ده

څنګه به اټک ته د زخمي زړګي حال نه وايم
چا مې په تورخم کې د جانـان لاره نيولې ده

لرې کړه جامونه ساقي زهر دي شي نه يې څښم
مـــا پـــه محبت کې د ايمان لاره نيولې ده

خدايه! تـه مې ښکلې ګل اندامه ترېنه وساتې
چېرته ورته بيا ديـو تُـــرابـان لاره نيـولې ده

ډېره مې ژړا وکړه خو چا جانان خبر نه کړ
اوس نو ما **دانش** د يه قربان لاره نيولې ده

۱۳۸۰/۶/۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه څوک ده؟

ښځه چې مور وي، نو ښکاره ده چې جنت ده ښځه
ښځه چې لور شي، نو وریږي دې رحمت ده ښځه

ښځه چې خور وي، نو نعمت دی ورور بې خوره مه شه
ښځه رونق د ژوندګی ده، او زینت ده ښځه

ښځه ملاله ده، نازو ده، ناهیده ده د وخت
ښځه ډګر د حماسو ده او عظمت ده ښځه

د ژوند پایښت، د ژوند بقا، د انسانیت فلسفه
په دې نړۍ کې ستره بېلګه د فطرت ده ښځه

ښځه هستي، ښځه ښکلا ده، د تهذیب نښه ده
دانشه! ټوله مینه مینه ده الفت ده ښځه

۱۹/۱۲/۱۳۸۸ د ښځو نړیوالې ورځې په ویاړ

د خپل وجود قدو قامت سره روان نه شومه
زه د حالاتو نزاکت سره روان نه شومه

دا چې تیندک خورمه پر لار او تاته نه رسېږم
ستا په طرف استقامت سره روان نه شومه

یو څه رقیبان ډېر بد دي، یو څه راسره ښه دي
د بعضو خو نه بدې شم او نه راسره ښه دي

دوستان هم کله، کله کولوي راپسې کاڼې
چې کله مخامخ شي، نو خواږه راسره ښه دي

بې ستا له درد و غمه به مې زړه ګوره پړک وچوي
غمونه دې پر زړه باندې پراته راسره ښه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شکر ښاپيرۍ

کله خفه شي رانه لاړه شي د شعر ښاپيرۍ
کله ناڅاپه راتر غاړه شي د شعر ښاپيرۍ

کله يوه هم نه وي کله کله غبرګې راشي
مينه احساس او ښکلا واړه شي د شعر ښاپيرۍ

کله حالات شي راته توري کله عشق د جانان
دانشه! کله کله دواړه شي د شعر ښاپيرۍ

هغه زما به چې پرې مينه راتله
هغه انسان له کلي کډه وکړه
اوس به په چا سترګې خوږې شي زما
لاړه جانان له کلي کډۀ وکړه

خدايه! اوس ستا په دغه لوی جهان کې
ما ته دا ځان ولې يوازې ښکاري؟
پر هره پاڼه مې د زړه د کتاب
نوم د جانان ولې يوازې ښکاري؟

ولې دا نور ښکلي يې نه خوښېږي
ولې مې زړه تصوير د چا نه ساتي
څوک چې يې خوښ دی هغه بيا نه راځي
نو دا به څۀ تصوير د چا نه ساتي

ولې له سترګو نه مې اوښکې څاڅي؟
ولې دا زړه رانه جانان غواړي؟
چې زه يې په نيمه لاره پرېښودمه
دا رانه بيا هغه انسان غواړي

له جانان هېر يمه پوهېږم په دې
جانان عادت د هېرولو درلود
زه يې والله که پر زړه وګرځمه
يو يې صفت د هېرولو درلود

خو چې زما له زړه به خنګه وځي؟
دا سوال له ما سره حل شوی نه دی
نه ترېنه هېر دی نه به هېر شي جانان
دانش هغه دی بدل شوی نه دی

ګرانې چې يو د بل ليدو ته له مرګي پاتې شو
ساه به ساتو، ساه خو به اخلو چې ژوندي پاتې شو

که رښتيا مينه لېونتوب وي، مينان لېوني
زړه خو مې غواړي چې همداسې لېوني پاتې شو

هجره! که ستا ترخې شپې مو ترې مرګي ورسئ
نور به دې خومره پوره وړي او باقي پاتې شو

اورونه وشينده، لمبې دې له رخسار پورته کړه
موږ پتنګان يوو، موږ عادت يوو، که ستي پاتې شو

په صبر ونه شوه، **دانشه**! پيمانو ته لاس کړه
دا ځل به هم ګوره سخا نه د ساقي پاتې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله مې زړه کله بانه کله لېمه شي ښکلي
کله دا وايم له يوې مخې دې مړه شي ښکلي

کله خواږه لکه شربت شي مينه مينه شي ټول
کله سړي حلالوي چاړه چاړه شي ښکلي

خوي د هندوانو دی په کې خو زه حيران يمه چې
دا کله کله نو بيا څنګه پُښتانه شي ښکلي

موږ جل وهلي به لا نور له تندې مړه شو پسې
که د ونو غوندې په هر ځای کې راشنه شي ښکلي

زړګی درزېږي ټول بدن ورته ميږي ميږي شي
دانشه! چا سره چې کله خوله په خوله شي ښکلي

۱۳۸۰/۶/۱۸

زمانې سترې نه شوې، سترې دې کړم
په وير اخته په غم لړلی، دې کړم

وخته! ما چاته غاړه کېښوده
خو تاته پاتې راغلم غلی دې کړم

نور مې ازميښت د حوصلې مه اخله
مانه دې يار واخيست نيمګړی دې کړم

خومره چې تا په اور کې وسېزلم
هغومره لاپسې پياوړی دې کړم

په ژوند زما درسره قدر نه ؤ
دانش چې مړ شوم نو ښاغلی دې کړم

۲۲/۷/۱۳۸۴ ننګرهار پوهنتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبو يمه اخيستی، خو څوک لاس نه راکوي
ناځوانه ده دونيا، د ژوند احساس نه راکوي

ستا مينه تاوه وي رانه هر ځل د غم څادر
جانانه! د خوښۍ راته لباس نه راکوي

عجيبه ده، په عشق کې شوم له عقل و فکره خلاص
سنَد راته بيا هم څوک د افلاس نه راکوي

زه خپله سپيڅلتيا د محبت تر پايه ساتم
شيطان لعين دې ډېر په کې وسواس نه راکوي

احساس د محبت دې خدای تر مرګه ما **دانش** ته
بې ستا نه په احد من الناس نه راکوي

د زړه خبرې

بېګاه مې ستا تصوير ته يو بلا خبرې وکړې
ګيله، ګيله ووم ورته
زړګی مې ښه را سپک کړ
تصوير دې غلی ؤ
غوږ ،غوږ ؤ راته
نه يې خبره راسره کړه غبرګه
او نه يې ستا په شان ، ناندرۍ راسره ووهلې
ستا نه مې ستا تصوير ډېر زيات خوښ شو
غواړم چې بيا ورته د زړه خبرې ټولې وکړم!!!!!

١٣٩٠/١٠/١٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګولۍ ګولۍ ستـرګې دې زړه وژني د زړه قاتله!
چې انسان وژني نـو انسان به درتـه څوک ووايي؟

زړې مـازيګر دې يـاره بس دې ښيرې مه کړه ورته
که **دانـش** مـړ شي نو جانان به درته څوک ووايي؟

چې زه وايمه ميـن يم پــه تـا، دې ورته حيران شي
مسکې د ښو لاندې شي، سـرې ورتـه حيران شي

نـه هو راتـه کوي، نـه يې پـه نه باندې پوهېږم
نو ځکه دا زمـا مـاشوم زړګی ورتـه حيـران شي

دا بـې انـتهـا مينـه او دا ډېـرې فاصـلې
دانـش هم خپله هرځلې په خدای ورته حيران شي

تا بــه لـه هر توپـانــي بـاد ساتــم
جانــانه! ډېــر بــه دې پـه داد ساتم

ګـرانې! زه ستـا هــره يـــوه خبــره
زړه کې پـه نوم بانــدې د يــاد ساتم

ماتــه همــداسې راکــوه دردونــه
د زړګي کـور بـه پــرې ابـاد ساتــم

درد به لږ م خو څوک مې آه نه اوري
پــه زړه او ستــوني کــه فرياد ساتم

دانـشه! زه دې روغ لـه درده نه شم
خـو نــازولی يـار بـــه ښــاد ساتم

۱۸/۱۲/۱۳۹۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا تصـور مې څـوروي تـــه مې له خياله نه ځـې
زما د ژوند د لېونۍ نغـــمې لـــه تـالــه نـــه ځـې

ماضي خــوږه وه، ژونـــده تا ترې منډه واخيستله
حال چې په غم لړلې شپې دي؛ نو له حاله نه ځـې

تا خو به ويل چې مونږ يو دواړه لکه نوک او ورۍ
جانانـه! نـــه شې پښېمـــانـــه اوس به شا له نه ځـې

نظـــره! دا خو د جـانـــان له مخـــه نـــه شو طواف
چې د تندي له خال د زنې تر شين خالــه نـه ځـې

پـــه ميخانـه کې خلك غـــم غلطـوي **دانـشــه**!
تـــه لـه سببـــه د ګنــاه او لـه وبــالـــه نـه ځـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دانش او د ډیوې رڼا

ځوان ریالیست، غزلبول شاعر او لیکوال محمد نادر دانش ناصري د بهرام خان ناصري ځوی، د دلاور خان ناصري لمسی په ۱۳۶۳ ل کال د ننګرهار ولایت کوز کنړ ولسوالۍ ملکزيي کلي په یوه دینداره او پښتنه کورنۍ کې سترګې غړولي دي. دانش لومړنۍ زده کړې په کابل او منځنۍ زده کړې د ننګرهار ولایت په عبدالوکیل منځني ښوونځي، چې اوسمهال عبدالوکیل لېسه ده، کې بشپړې کړې، پر ۱۳۷۸ ل کال له شهید محمد عارف عالي لیسې څخه فارغ او پر ۱۳۸۲ ل کال یې د کانکور ازموینې له لارې د ننګرهار پوهنتون د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځي ته لاره وموندله.

له څلور کلونو پرله پسې زده کړو وروسته په ۱۳۸۶ ل کال له دغه پوهنځي څخه فارغ او له هماغه مهاله یې د خپلو خلکو او هېواد خدمت ته ملې بډ وهلي دي. دانش اوس مهال په یوه حقوقي غیر دولتي خیریه اداره کې د حقوقي مرستیال په توګه دنده پرمخ وړي.

نادر دانش زما د کوچینوالي د خواږه عمر ملګری دی، له ډېر پخوا د ملګرتیا په تار تړلي یو او د ژوند له درانده پیټې سره لالهانده مزل کوو. زه او دانش د نورې ملګرتیا تر څنګ ټولګیوال هم پاتې شوي یو، د ښوونځي منځنۍ او لېسې دورې مو سره یو ځای بشپړې کړې دي. د دانش د ستړي ژوند کیسه کیسه راته رایاده ده، ما د دانش د ژوند سړې تودې لیدلي، زه د هغې له خندا سره بلد یم، ډیر ځلې مې د

نور د پښتی په درېیم مخ کې.....

دانش د اوښکو بدرګه هم په خپلو اوښکو کړېده. ((د ډیوې رڼا ته)) دا نوم ماته رښتیا هم هغه وخت را یادوي، چې زه او دی به د ډیوې رڼاته ناست و، دانش د ښوونځي سبقونه د ډیوې رڼاته زده کړل، د پوهنتون له ارزښته ډک درسونه یې د ډیوې رڼا ته ولوستل، د همدې ډیوې رڼا ته یې خواږه شعرونه ولیکل او دا دی اوس د خپل شعر مینه والو ته په سندریز مجمر کې د ډیوې رڼا مخې تهږدي. ما دانش پخوا هم لوستی ؤ، اوس مې هم ولوست اوکه ژوند وي نو په راتلونکي کې به یې هم له خوږو شعري پنځونو بې برخې نه شم ، زه د خپلو خبرو لمن د خوږ دانش په یو بیت راټولوم ، دانش ته د دې معنوي بریا مبارکي وایم او تاسو ته بلنه درکوم چې د ډیوې دې رڼا ته څو شیبې تم شئ، خوند ترې واخلئ او ادبي تنده مو پرې ماته کړئ!

داسې هم نه ده چې خوښي راته ژوند نه راکوي
داسې وخت هم نشته چې اوښکه په بڼو نه لرو

په درنښت
محمد فاروق دیدار
جلال اباد ننګرهار خپله مېنه
۱۴/۱۲/۱۳۹۰

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library